

Täysistunto

Torstai 6.5.2021 klo 15.59—18.01

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 18.01.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (15.59—17.41) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (17.41—18.01).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Hallituksen vuosikertomus 2020 (K 3/2021 vp).

2.2. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Tiedusteluvalvontavaltuutetun kertomus vuodelta 2020 (K 10/2021 vp).

3. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka
sisäministeri Maria Ohisalo
opetusministeri Jussi Saramo

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

3.1. Suullinen kysymys työperäisestä maahanmuutosta (Riikka Purra ps)

Suullinen kysymys SKT 96/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

Keskustelu

16.00 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Hallitus loi Säätytalon teatterissaan haamu-työpaikkoja, joille edes valtiovarainministeriö ei kykene löytämään todellisuutta. Temppu-työllistäminen maksaa paljon, mutta aitoa työllistymistä ei synny. Eniten ilmaa hallitus pumppasi linjauksiinsa kasvattaa EU:n ulkopuolelta saapuvaa työperäistä maahanmuuttoa. Te puhutte huippuosaajista ja rakennatte mielikuvaa korkeasta osaamisesta. Tosiasia kuitenkin on, että Suomi houkuttelee lähinnä kouluttamatonta maahanmuuttoa, joka suuntautuu kaikkein matalimmin palkatuille aloille. Viime vuosi, koronavuosi, oli ennätys. Tällainen maahanmuutto ei hyödytä julkista taloutta. Työllisyyskin laskee, koska saman rahan saa helpommallakin, ja maahan saavat jäädä käytännössä kaikki. Suomessa on miltei puoli miljoonaa työtöntä tai työnhakijaa, ja näistä vieraskielisten osuus on huomattava. Kysyn hallitukselta: miksi te ette työllistä maassa jo olevia maahanmuuttajia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.01 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten kysymys kohdistui työllistämiseen ylipäättänsäkin Suomessa. Jaan sen aivan saman huolen. Hallitus tekee voimallisesti toimenpiteitä, joilla me pyrimme työllistämään täällä olevia ihmisiä riippumatta siitä, mistä he ovat lähtöisin. Mutta se näkemys, että ne, jotka tulevat tänne muualta työn perässä, tulevat yritysten kautta rekrytoiduiksi nimenomaan tänne työhön, työperäisenä maahanmuuttona, jollain tavalla syrjäyttäisivät täällä jo olevia, ei pidä paikkaansa. Kaikki tutkimukset osoittavat, että kun yritykset voivat kasvunsa perustaa siihen, että saavat osaajia, [Jussi Halla-aho: Huippuosaajia!] niin se kasvattaa taloutta ja luo edellytyksiä sille, että syntyy myös uusia työpaikkoja.

Työllisyyden hoito, se on kaiken a ja o, ja hallitus on tehnyt mittavat toimenpiteet jo tähän mennessä ja tulee jatkamaan samalla linjalla. Kaikki perustuu myös siihen, että saamme kasvua aikaiseksi, ja se liittyy siihen, että saamme myös osaavaa työvoimaa. [Puhemies koputtaa] Siksi satsaamme muun muassa koulutukseen hyvin vahvasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Lisäkysymys, edustaja Purra.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

16.02 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kiistaton tosiasia, että Suomeen saapuvat maahanmuuttajat ovat yliedustettuja työttömyyden, työllisyyspalveluiden ja sosiaaliturvan asiakkaina. Sillä, saapuuko kouluttamaton työntekijä tänne työntekijänä vai esimerkiksi turvapaikanhakijana, ei loppupeleissä ole hirvittävän suuri merkitys. Alhaiset tulot, paljon sosiaaliturvaa, heikko koulutus, syrjäytymistä, huono-osaisuutta — tämä pätee myös seuraavan sukupolven kohdalla. Ja tämä on fakta, joka selviää rekisteriaineistojen perusteella, ettekä te tätä pysty haaveillanne toiseksi muutamaaan.

Katsokaa Ruotsiin. Ruotsin tulevaisuus on Suomen tätä menoa. Ja mitä tähän vastaa hallitus? Se vastaa vihreän sisäministerin suulla, että laittomasti maassa olevienkin pitää saada jäädä tänne. [Perussuomalaisten ryhmästä: Aivan! — Ohhoh!] Kaikki tänne meidän hoidettavaksemme ja suojaava palomuuuri ympärille. Arvoisa hallitus, mitä te oikein teette Suomelle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.03 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä edustaja Purra nyt pahasti liioittelee. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Suomella on ensinnäkin saatavuusharkinta työperäisen maahanmuuton osalta. [Riikka Purran välihuuto] Saatavuusharkinnalla me varmistamme sen, että niillä henkilöillä, jotka tänne tulevat, on työpaikka, maksukykyinen työpaikka, joka myös työllistää tämän tulijan.

Lisäksi meillä tietenkin on täällä maassa myös pakolaisuuden perusteella turvapaikanhakijoina tulleita maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, ja heillä varmasti työllistymisen edellytykset ja mahdollisuudet ovat huomattavasti vaikeammat, mutta kotouttamispolitiikallamme me siinäkin teemme työtä. He tulevat usein hyvin korkeallakin koulutustaustalla [Perussuomalaisten ryhmästä: Usein!] ensin hyvin vaatimattomiin työtehtäviin, ja pitkäaikaiset tutkimustulokset osoittavat sen, että he myös sitten sillä työuralla etenevät. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Mutta työperäisen maahanmuuton osalta, edustaja Purra, jos väitätte, että se on tälle kansantaloudelle tuhoisaa ja Suomen kasvulle negatiivista, olette väärässä. [Leena Meren välihuuto]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho.

16.04 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni ihminen, etenkin hyvin toimeentuleva, ajattelee, että mitäs pahaa ulkomaisessa halpatyövoimassa on — meidän saamme palveluja edullisemmin. Halvan työvoiman ylitarjonta ei kuitenkaan ole yhteiskunnan etu pitkällä tähtäyksellä. Se esimerkiksi vie yrityksiltä kannustimen investoida tehokkuuteen, tuottavuuteen ja automatisaatioon. Halpatyövoima siis jarruttaa kehitystä ja innovaatiota.

Lisäksi on syytä huomioda se tosiasia, että kehitysmaista tulleet halpatyöläiset eivät tule toimeen palkallaan vaan tarvitsevat sosiaaliturvaa. Yritykset siis efektiivisesti ulkoistavat osan palkanmaksusta valtiolle eli veronmaksajalle. Onko tämä tervettä markkinataloutta? Palkat eivät myöskään kehity suorittavassa työssä, koska aina löytyy uusia tulijoi- ta, jotka ottavat työn vastaan millä tahansa ehdoilla saadakseen oleskeluluvan Suomessa.

Haluaisin kysyä ennen kaikkea sosiaalidemokraateilta ja vasemmistolta: miksi te ajattelette sellaista maahanmuuttoa, joka vahingoittaa nimenomaan työväestöä ja palkansaa- jia?

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.06 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitushan ei tänne millään tavalla hanki ja tuo maahanmuuttajataustaisia ja työperäistä maahanmuuttoa lisää, vaan kyllä ne ovat yritykset, ja aivan teidänkin edustajienne alueilta yritykset viestittävät, että ne tarvitsevat osaavaa työvoimaa. [Jussi Halla-aho: Oletteko te yksityistäneet maahanmuuttopolitiikan?] Jos ne haluavat tänne rekrytoida työvoimaa eivätkä saa palkatuksi olemassa olevista työttömistä työntekijää, niin onko se väärin, että tämä yritys, joka tarvitsee työvoimaa kasvaakseen ja toimiakseen, saa sen? Minusta ei. Silloin hallituksen tehtävä on pitää huolta siitä, että varmistetaan, että tällä tulijalla on työpaikka ja palkanmaksukykyinen työnantaja, ja myös siitä, että ne prosessit ovat sujuvia.

Mitä tulee sitten tähän halpatyövoimaan, mistä puhutte, niin kyllä minusta on aika kummallista, jos te leimaatte kaikki ne alat, joilla matalalla palkalla tehdään — valtaosin naiset — tänä päivänä töitä. Ovatko nämä kaikki teidän mielestänne rasitteita? [Jussi Halla-aho: Jopa oli kysymys! Te haluatte pitää palkat matalalla!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

16.07 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Hallitus, te itse hallitusohjelmassanne linjasitte, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet tulee pistää töihin, ja myös aikaisempi pääministeri Rinne useassa haastattelussa totesi näin, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet vain töihin.

Perussuomalaiset ovat sitä mieltä, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut joutuu poistumaan maasta. Laittomasti maassa olijat ulos maasta, eikä niin, että töihin.

Kysynkin sen takia sisäministeriltä, miksei myös varapääministeriltä, kumpi teistä tästä politiikanalasta nyt sitten todellisuudessa hallituksessa päättää: aiotteko te siis jatkaa tätä hallitusohjelman toteuttamista? Sisäministeri on tällaista tuonut ilmoillekin viime päivinä. Aiotteko te siis oikeasti antaa laittomasti maassa oleville työperäisiä oleskelulupia ja romuttaa koko järjestelmän?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.08 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän yhteiskunnan yksi ongelma on se, että täällä on toivotonta näköalattomuutta. Se juontuu usein siitä, että ihmisillä ei ole koulutusta, ei ehkä kielitaitoa, ei kykyjä, mahdollisuuksia päästä kiinni kunnon työhön. Meillä on ihmisiä, joita myös rakenteet sulkevat ulkopuolelle.

Hallitusohjelmassa on sitouduttu siihen, että kuten jo nykyisellään, kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet voivat saada oleskeluluvan työn perusteella, ja tätä jatkoselvitämme. Miksi nämä ihmiset eivät voisi osallistua tähän yhteiskuntaan, jos joka tapauksessa jo ovat täällä? Meillä on riski sille, että meillä syntyy sellaisia varjoyhteiskuntia, joista me nähdään esimerkkejä muualta maailmasta. Olisi sisäisen turvallisuuden näkökulmasta ja inhimillisesti kestävämpää, että me tietäisimme, keitä tässä yhteiskunnassa on ja mitä nämä ihmiset tekevät. Nämä ihmiset voisivat opiskella, tehdä töitä, maksaa veroja, perustaa perhettä. [Puhemies koputtaa] Eikö tällaiset mahdollisuudet pitäisi olla aivan jokaisella tässä yhteiskunnassa?

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkynen, Jukka.

16.09 **Jukka Mäkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus aikoo kasvattaa EU:n ulkopuolelta Suomeen saapuvaa työperäistä maahanmuuttoa, kun samaan aikaan on Suomessa valtava määrä työttömiä eikä moni työtön edes näy tilastoissa. Hallitus siis tarjoaa työllisyyteen lääkkeeksi ulkomaalaista halpatyövoimaa ja tempputyöllistämistä, ja kaikki nämä toimet maksetaan veronmaksajilla. Tutkimuksen mukaan ulkomaalaisen halpatyöntekijän työllisyys laskee ja hän siirtyy nopeasti työttömäksi ja suomalaisen sosiaaliturvan piiriin, kun samaan aikaan suomalainen työtön pakotetaan karenssin uhalla työvoimatoimiston kursseille tai tekemään talkootyötä 9 euron päiväpalkalla.

Arvoisa hallitus, mitä lisäarvoa halpatyövoima ja tempputyöllistäminen tuovat Suomen taloudelle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.10 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kohta alkamassa taas — tai on käynnissä — kevätkylvöt. Satokausi on tulossa. Millähän mahdolltaisiin saada sato korjattua ja yrityksille kerättyä elintarvikkeet, joilla he voivat sitten tehdä tuotteita, [Välihuutoja] joita myydään pitkin maailmaa? Kyllä se niin on, että kun tänne tarvitaan työntekijöitä, niin niitä pitää myös pystyä yrittäjän hakemaan, jos omasta takaa ei löydy. Siinä olette aivan oikeassa, ja tämän huolen jaan teidän kanssanne, että täällä olevat ihmiset, olivat he mistä tahansa, kotoperäisiä suomalaisia tai tänne muuttaneita, työllistyisivät. Työllisyystoimillahan me teemme kaikkemme sen eteen, työllistymisen eteen tämä hallitus on tehnyt mittavasti toimia ja tulee tekemään edelleenkin. Se on ihan päivänselvää. Mutta mitä tarvitaan sitten ulkopuolelta täyttämään sitä vajetta, jota ilmiselvästi on? [Jussi Halla-aho: Itäkeskuksesta löytyy osaajia!] Väestö ikääntyy, syntyvyys laskee — me tarvitsemme tänne myös osaajia. Ja jotta meidän talous pyörii [Puhemies koputtaa] ja yritykset voivat kasvaa, niin voitte olla varmoja siitä, [Puhemies koputtaa] että me tarvitsemme osaajia tänne.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

16.11 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tulevaisuudessa terveydenhuollon ammattihenkilöitä tarvitaan lisää vuoteen 2035 mennessä noin 200 000. Työperäisestä maahanmuutosta toivotaan työvoimapulaan osaratkaisua. Kuitenkin samaan aikaan Suomessa EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta saaneiden koulutuksen hyväksyttäminen ja ammatinharjoittamisluvan saaminen on erittäin hankalan, byrokraattisen ja pitkän prosessin takana. Kysynkin hallitukselta: Mitä aiotte tehdä EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien ja muiden hoitajien koulutuspolun helpottamiseksi? Miten aiotte varmistaa, että hoitajien koulutus vastaa sisällöllisesti ja laadullisesti vastaavaa koulutusta Suomessa? Miten varmistatte, että ulkomailta tulleiden terveydenhuollon henkilöiden kielitaito on riittävän hyvällä tasolla käytännön asiakaspalvelutyöhön?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin, että siellä on tiedeministeri ja korkeakouluministeri paikalla, jos hän haluaa pääministerin sijaisena ottaa tämän puheenvuoron.

On tärkeää kiinnittää huomiota nimenomaan, erityisesti siihen kysymyksen alkuun ja siihen uhkakuvaan, että meillä on alan houkuttelevuus kaikkien kriisien jälkeen kärsinyt — yksi on vanhuspalveluihin kohdistunut kriisi, ja toinen on tietenkin tämä pandemia — jotta alalle hakeutuisi nuoria ihmisiä ja alalla viihdyttäisiin ja jaksettaisiin. Työn kuormittavuus on kovaa luokkaa, ja nämä ovat varmasti niitä tekijöitä, joissa meidän pitää onnistua jatkossa paremmin.

Toinen kysymys on se, että jos meillä on saatavilla ulkomailta työvoimaa, joka olisi pätevää tähän tehtävään, niin voitaisiinko koulutuksella varmistaa työvoimapolkujen puolella tai opetusministeriön puolella, että kielikoulutusta on, jotta sitten alalle voitaisiin työtehtäviin hakeutua. Ja olen myös itse kiinnittänyt huomiota niiden perusteiden osalta, joilla näitä papereita muutetaan täällä kelpoisiksi, että siinäkin meidän pitää jatkossa onnistua [Puhemies koputtaa] vielä paremmin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen, ministeri Saarikko.

16.14 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennän ministeri Kiurun vastausta vielä siltä osin, että itse asiassa juuri tällä viikolla on ministeriössämme keskusteltu siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä korkeakoulutuksen kanssa ja opetusministeriön kanssa laittaa liikkeelle nyt valmistelutyön, jota itse asiassa aloitettiin jo viime vaalikaudella. Se liittyy koko sote-henkilöstön — josta edustaja Laiho aivan viisaasti ja oikein kysyi — saatavuuteen, mutta myöskin tulevaisuuden osaajatarpeisiin, miten sosiaali- ja terveydenhuollon ala muuttuu ja minkälaisia osaajia tarvitaan. Uskon itse esimerkiksi, että vaikka tässäkin salissa paljon puhutut taneet mielenterveyden kysymykset tulevat haastamaan terveydenhuoltojärjestelmäämme tulevina vuosina, samalla olemme yhdessä sitoutuneet siihen, että täällä tehdään isoa reformia, jonka ytimessä on sosiaali- ja terveydenhuollon parempi lomittuminen yhteen. Sekin vaatii ammattilaisilta uutta ulottuvuutta, ja tästä on lähdössä työ liikkeelle.

Kaiken kaikkiaan tässä keskustelussa työperäisestä maahanmuutosta en ole laisinkaan varma, [Puhemies koputtaa] että Suomen asiaa edistää työperäisen maahanmuuton ja kotimaisen työttömyyden asettaminen vastakkain. Molemmille tarvitaan töitä. [Jani Mäkelän välihuuto]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

16.15 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun puhutaan työperäisestä maahanmuutosta, jota Suomessa tarvitaan, niin kaiken edellytyksenä on oltava, että pelisäännöt ovat kunnossa. Ei voi olla niin, että tänne tultaisiin muualta tekemään muita halvemmalla tai teettämään muita halvemmalla työehdoilla töitä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei tietenkään!] — Tästä, arvoisa edustaja Halla-aho, sosiaalidemokraatit pitävät tässä hallituksessa kiinni: saatavuusharkinnasta pidetään kiinni.

Mutta huoli tuosta, minkä nostitte esiin, on aivan oikea. Te puhutte kauniita, mutta mitkä ovat teot? [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä ensi kaudella?]

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

EU:ssahan on tähän puututtu. Suurin osa työvoiman liikkuvuudesta tapahtuu EU:n sisällä, ja juuri sitä varten EU:ssa on luotu direktiivi, jolla pistetään kuriin työvoiman hinnalla kilpailu palkkoja polkemalla. Silloin kun tästä äänestettiin Euroopan parlamentissa, että estetään halpatyövoimalla kikkailu, niin puheenjohtaja Halla-aho äänesti sitä vastaan, [Vasemmalta: Oijoi! Oijoi!] kuten sitä vastustivat Puola, Latvia ja Liettua — juuri ne maat, joista tätä työvoimaa tulee. [Puhemies koputtaa]

Nyt kysyn työministeriltä, kun alipalkan kriminalisoinnista on paljon puhuttu ja olemme nähneet esimerkkejä: miten tämä hanke hallituksessa etenee? [Leena Meren välihuuto]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.16 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman tarttui aivan oikeaan asiaan, kun totesi sen, että tässä maassa tehdään näillä ehdoilla töitä, ja siitä pidetään huolta.

Myös työperäisen maahanmuuton osalta hallitus on esittänyt ja eduskunnassa ovat jo olleet käsittelyssä lakiesitykset, joilla maahanmuuttajataustaisten ihmisten syrjintää ja riistämistä kitketään ja estetään. Siinä nimenomaan asettaudutaan uhrin puolelle ja asetetaan tekijät vastuuseen.

Mitä tulee tähän alipalkkaukseen, joka on osa tätä isoa kysymystä, joka liittyy myös harmaaseen talouteen, niin tämä valmistelu meillä ministeriössä on käynnissä, ja me käymme nyt läpi sitä, mikä on se juridinen tapa, jolla tähän pystytään myös puuttumaan. Minusta tämän ilmiön kanssa pitää olla tarkkana eikä pidä olla sinisilmäinen, mutta kyllä tätä syrjintää työelämässä tapahtuu myös muiden kuin maahanmuuttajataustaisten ihmisten osalta, ja kaikki syrjintä pitää kitkeä riippumatta siitä, kuka on kohteena.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen. [Leena Meri: Halla-aho ei saanut vastauspuheenvuoroa! — Perussuomalaisten ryhmästä: Erikoista!]

16.17 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Apulaisoikeuskansleri on huomauttanut Maahanmuuttovirastoa toistuvasti hakemusten käsittelyjen määräraajojen ylittämisestä, ja olemme nähneet uutiskuvia valtavan pitkistä jonoista Migrin palvelupisteiden edessä.

Työ- ja opiskeluluvissahan tavoitteena on kuukauden käsittelyaika aivan lähivuosina ja erityisasiantuntijoiden luvissa kahden viikon käsittelyaika tämän vuoden aikana, ja tähän on aika lailla pitkä matka. Monet yritykset tarvitsevat sen työvoimansa nopeasti... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt mikrofonin ei ole teillä päällä.

Niin, tämä on yritysten kannalta todella tärkeä asia, että nämä prosessit ovat sujuvia. Silloin, kun sitä työvoimaa tarvitaan, sitä tulisi olla saatavilla. Kysynkin: mitä sisäministeriö aikoo tehdä, jotta Migrissä olisi riittävät resurssit näiden käsittelyyn?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

16.19 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset hyvästä kysymyksestä entiselle sisäministerille. Tunnistat varmaan niitä haastepaikkoja, joita suomalaisessa maahanmuuttopolitiikassa ehkä pidemmän ajan kuluessa on tullut, ja maailma on muuttunut, Suomen huoltosuhde tarvitsee tänne lisää ihmisiä tekemään töitä.

Suuri muutos, mikä on tapahtunut hallinnollisesti tällä hallituskaudella, on toki se, että työ- ja elinkeinoministeriöön on siirretty työ- ja opiskeluperustainen maahanmuutto ja sen hallinnointi, ja näin ollen yhdessä tulosohjaamme nykyisellään Maahanmuuttovirastoa. Hallitusohjelmassa on todella yhdessä sovittu, että näitä aikoja nopeutetaan, prosesseja parannetaan. Maahanmuuttovirastossa on monta kehittämishanketta käynnissä paraikaa siitä, että päästäisiin parempiin prosesseihin.

Täällä on mielestäni hyvin todettu, että kyse on paljon siitä, mitä esimerkiksi meidän elinkeinoelämä tarvitsee. Itse saan paljon viestejä yrittäjiltä, jotka ovat erittäin huolissaan siitä, että ei löydy tarpeeksi työntekijöitä. It-ala kärsii jo nyt työntekijäpulasta, ja pidän erikoisena sitä, [Puhemies koputtaa] että täällä sanotaan, että nämä ihmiset eivät Suomeen saisi tulla tekemään näitä tärkeitä töitä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuka niin on sanonut?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

16.20 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosi, että meillä on koronakriisin jäljiltä yli 300 000 työtöntä Suomessa, mutta samaan aikaan meillä on lähes satatuhatta avointa työpaikkaa, ja osaaminen ja työpaikat eivät kohtaa. Niin Lapissa, Pohjanmaalla kuin pääkaupunkiseudulla moni työ jäisi tekemättä, jos meillä ei olisi ulkomaalaista työvoimaa.

Ennen koronakriisiä yritykset kokivat, että osaavan työvoiman saanti on yksi suurimmista kasvun esteistä Suomessa. Meidän hyvinvointimme kärsii siitä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi me otetaan sitten osaamattomia?] Jos joku tulee Suomeen laillisesti turvapaikanhakijana, hänellä on lain mukaan oikeus aloittaa tietyn määräajan jälkeen työskentely. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä laittomat?] Ja nyt, jos tilanne on sellainen, että yrittäjä on hänet palkannut, hänellä on työsuhde ja hän saa negatiivisen oleskelulupapäätöksen, turvapaikkapäätöksen, niin onko siinä mitään järkeä, että me sahaamme omaa oksaa ja laitamme hänet pois täältä, jos hän voisi palvella suomalaista yhteiskuntaa? Kysyn arvoisalta sisäministeriltä: eikö olisi järkevämpi antaa hänelle oleskelulupa niin pitkään [Puhemies koputtaa] kuin hän voi palvella suomalaista yhteiskuntaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.21 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi on tässä täysin oikeassa. On myös hyvä tunnistaa se todellisuus, missä elämme. On paljon sellaisia valtioita, jotka eivät suostu vastaanottamaan omia kansalaisiaan esimerkiksi pakkopalautettavina. [Leena Meri: Vapaaehtoiset palautukset!] Me tarvitsemme toimia sen eteen, kuten jo aiemmin sanoin, että tässä yhteiskunnassa me tietäisimme, keitä täällä on, että me emme työntäisi näitä ihmisiä syrjään, varjoihin sinne varjoyhteiskuntaan, ottaisimme heidät ennemminkin mukaan, antaisimme työnantajille mahdollisuuden jatkaa heidän palkkaamistaan, antaisimme näille ihmisille mahdollisuuden maksaa veroja tässä yh-

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

teiskunnassa. Edustaja Lohi on aivan täysin oikeassa — näiden ihmisten tilannetta pitää pystyä helpottamaan, ja tämän eteen hallitus tekee töitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja vielä tähän keskusteluun, edustaja Elomaa.

16.22 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työperäisellä maahanmuutolla viitataan yleisesti siihen, että maahanmuuttaja on lähtenyt liikenteeseen työn perässä. Työperusteinen maahanmuutto ei tarkoita automaattisesti sitä, että töitä löytyy ja elämä lähtee rullaamaan. Tosielämässä moni Suomeen työn perässä tullut päätyy valitettavan usein sosiaaliturvan varaan. On suoraan sanottuna harhaanjohtavaa markkinoida työperäistä maahanmuuttoa superrohtona talouskasvuun, koska a) ensin on löydettävä työpaikka ja b) palkan on oltava riittävä myös mahdollisen perheen elättämiseen.

Kysyn asianomaiselta ministeriltä: eikö työperäisen maahanmuuton pakonomaisen edistämisen sijaan tulisi avata silmät todellisuudelle ja varmistaa, että usein kielitaidottomille ja kouluttamattomille maahanmuuttajille olisi riittävän hyväpalkkaista työtä, jotta työperusteinen maahanmuutto olisi Suomen kannalta taloudellisin mittarein kannattavaa? Muuten voidaankin puhua niin sanotusta sosiaalisesta maahanmuutosta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.23 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus luo edellytyksiä sille, että kun yritykset tarvitsevat työvoimaa, niin he voivat sitä myös rekrytoida EU-alueen ulkopuoleltakin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuinka moni työllistyi edellisen kausityön aikana teidän hienon lakinne takia?] — Onko minulla puheenvuoro?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haataisella on puheenvuoro.

Työperäisen maahanmuuton tarkoituksena on saada tänne työvoimaa, jotta yritykset voivat toimia. Kotouttamisohjelma on valmisteilla, ja se tulee eduskuntaan käsittelyyn, ja siinä yhteydessä voimme paneutua tähän tärkeään asiaan, johon tässä edustajan kysymyksessä viitattiin. Kielitaito, sen varmistaminen, että oppii suomen ja ruotsin kielen, on tietenkin edellytys sille, että pystyy selviytymään työelämässä ja myös etenemään urallaan. Siihen me tulemme satsaamaan.

Hallitus pyrkii kaikin tavoin siihen, että ne, jotka tänne tulevat työn perässä, myös pystyvät kotoutumaan ja että heidät otetaan myös vastaan. Arvoiset edustajat, minusta on hyvin tärkeä keskustelu myös se, miten me suhtaudumme niihin ihmisiin, jotka tänne tulevat, ettei me nähdä niin, [Puhemies koputtaa] että he ovat syrjäyttäneet työpaikan. Eihän me ajatella niinkään, että Helsinkiin Espoosta tuleva työntekijä syrjäyttää helsinkiläisen. [Puhemies koputtaa — Leena Meri: Me puhutaan nyt vähän eri asiasta!] Meidän pitää muuttaa asenteita.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.2. Suullinen kysymys kehysriihen linjauksista (Matias Marttinen kok)

Suullinen kysymys SKT 97/2021 vp

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Marttinen.

Keskustelu

16.24 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Olemme kokoomuksessa huolisamme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta. On eduskunnan vastuulla asettaa menomme tulojen mukaan, jotta emme tuhoa tulevilta sukupolvilta hyvinvoinnin perustaa.

Pääministeri Marin lausui eduskunnalle helmikuussa seuraavaa: ”Vuoden 2020 jälkeen on palattu valtiontalouden kehukseen, ja se ohjaa tulevan kehysriihen valmisteluja.” Pääministeri ja maan hallitus siis vakuuttivat eduskunnalle, että riihessä velanotto laitetaan kuriin. Hallitus toimi täysin vastoin sanomisiaan: kehys eli menokatto laitettiin silppuriin, velanottoa lisättiin rajusti, työllisyyspäätökset siirrettiin hamaan tulevaisuuteen. Tämä on täysin vastuutonta talouspolitiikkaa. Kysyn pääministerin sijaiselta, ministeri Saarikolta: miksi hallitus teki täsmälleen päinvastoin kuin se oli eduskunnalle vakuuttanut ja suomalaisille luvannut?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen Saarikko.

16.26 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tärkein tehtävä on ensinnäkin koronakriisin aikana ollut huolehtia suomalaisten hengen, elämän ja terveyden suojelusta. Kun tauti alkaa olemaan vähitellen voitettu — ei kuitenkaan aivan vielä — tärkein tehtävämme on huolehtia vastuullisesta jälleenrakentamisesta. Se tarkoittaa sitä, että eriarvoisuus ja koronan runtelema arki voisivat kaikilla suomalaisilla palautua mahdollisimman hyväksi. Millä se mahdollistetaan? Työllä ja talouden kasvulla.

Me olemme tehneet päätöksiä, jotka vahvistavat talouden kasvun edellytyksiä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Espanjassa!] ja se kasvu syntyy suomalaisissa yrityksissä. Me olemme tehneet myös päätöksiä, jotka tulevat muuttamaan työelämän rakenteita. Osasta päätökset on jo tehty, osasta on tehty sitoumus.

Ja mitä tulee valtiontalouden tasapainoon pyrkimiseen, onneksi taloustilanne ei ole niin paha koronan runtelemana kuin vaikkapa vielä viime syksynä pelättiin. Me tulemme tekemään talousratkaisuja, jotka saavat kansantaloutemme velkaantumisen haltuun, [Puhemies koputtaa] niin että seuraavalle hallitukselle tämä hallitus ei jätä heikkoa perintöä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Marttinen.

16.27 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos te ministerit ette usko opposition kritiikkiä, niin uskokaa sitten edes maamme parhaita talouden asiantuntijoita. Nimittäin ette te kyllä kehuja ole heiltä keränneet. Professori Vesa Vihriälä on todennut päätöksistänne riihessä: ”Kehysriihen linjaukset ovat suhdannepoliittisesti kyseenalaisia eivätkä lisätoimista huolimatta tue työllisyyden kohentumista riittävällä taval-

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

la.” Talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja, professori Vilmunen on todennut lisäksi: ”Olen todella pettynyt. Hallitus osti halvalla rahalla sovun.” Siis: ”Hallitus osti halvalla rahalla sovun.”

Suomen julkinen talous on siirtymässä vapaaseen pudotukseen hallituksen hövelin ja vastuuttoman talouspolitiikan vuoksi. Kysyn teiltä, arvoisa pääministerin sijainen: miksi te hallituksessa sivuutitte parhaiden talousasiantuntijoiden suositukset ja käänsitte Suomen rajun velkaantumisen tielle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen.

16.28 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, oli ennalta arvattavaa, että hallituksen ratkaisut saavat osakseen myös kritiikkiä, kuten aina. [Ilkka Kanerva: Ei kai?] Ja kyllä, avoimesti totean, että hallituksessa on viisi erilaista puoluetta, joilla oli erilaisia näkemyksiä talouden ja työllisyyden ratkaisuista. [Ben Zyskowitz: Eihän me, mutta kun nuo muut!]

Hallitus on tässä tehnyt ratkaisunsa, ja lähtökohtana on kuitenkin kaikkein tärkeimpänä se, että suhteessa velkaantumiseen on muodostettu ura sille, että velkaantuminen saadaan haltuun. On myös tärkeää tarjota täällä valtiovarainministerille mahdollisuus kertoa, miksi talouden raamit, niin kutsutut kehykset, ylitetään vuosina 22 ja 23. Kysymys ei ole euroista, vaan myös siitä, mihin velkaa otetaan ja miksi.

Mitä tulee työllisyyteen, tämä hallitus on jo tehnyt ratkaisuja, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja kenelle?] sellaisia, joihin aiemmin Suomessa ei ole pystytty, kuten vaikkapa eläkeputken poiston yli 55-vuotiaiden työmarkkina-aseman parantamiseksi. [Riitta Mäkinen: Hyvä, vasemmisto! — Ben Zyskowitz: Oli se surkea se Sipilän hallitus!] Mutta kyllä, olen aivan samaa mieltä edustajan kanssa siitä, että lisää toimia tullaan tarvitsemaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.29 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehysriihen päätökset poikkesivat kehyksistä siltä osin, että vuonna 22 otetaan 900 miljoonan euron ylitys kehykseen [Perussuomalaisten ryhmästä: Ihan vähän vaan, hups!] ja vuonna 23 taas 500 miljoonan, eli yhteensä 1,4 miljardia, mutta ne eivät jää pysyvästi kehystasoon, vaan ne ovat väliaikainen ylitys kehykseen. Vastaavasti teimme pysyviä menosäästöjä 370 miljoonaa, jotka alkavat vuodesta 23 eteenpäin. Neljässä vuodessa sillä leikkauksella maksetaan tämä ylitys. Ja se ei jää seuraavan hallituksen huoleksi, koska tämä eduskunta ja tämä hallitus tekevät niistä päätökset ja kantavat poliittisen vastuun myös seuraavissa eduskuntavaaleissa. [Perussuomalaisten ryhmästä: 23 syksylläkin? Epäilen voimakkaasti!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

16.30 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmassa hallituspuolueet tekivät kaikkiaan kuusi lupaus suomalaisille. Neljäs niistä kuuluu: ”Lupaus tietopohjaisesta politiikasta: Laadukas lainvalmistelu on keskeistä politiikan uskottavuuden ja legitimitetin näkökulmasta. Sitoudumme tietopohjaisen politiikan tekoon sekä systemaattiseen vaikutusarviointiin kaikessa lainvalmistelussa.” Hallitus sanoo

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

kehysriihessä tehneensä yli 40 000 ihmistä työllistävät päätökset. Sen sijaan valtiovarainministeriö kritisoi laskelmia, sillä ministeriön mukaan arvioiden pitää perustua tutkittuun tietoon. Arvoisa valtiovarainministeri, miksi hallitus luopui lupauksestaan tietopohjaisesta päätöksenteosta? Miksi hallitus sivuutti valtiovarainministeriön arvioinnit työllisyyspäätöksien vaikutuksista?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhenen.

16.31 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ero näissä laskelmissa on tiedetty koko valmistelujen ajan, eikä näissä ole millään tavalla sivuutettu valtiovarainministeriötä. [Jani Mäkelä: Pistettiin vaan pihalle!] Näistä työpaikoista, joista nyt päätettiin kehysriihessä, noin 11 000 on sellaisia toimenpiteitä, joissa valtiovarainministeriö verrattuna kansainvälisiin vastaaviin esimerkkeihin voi todentaa myös niiden tuoman julkisen talouden edun ja hyödyn, joka on muu osa näistä päätöksistä. Ne ovat tärkeitä työllisyyspäätöksiä ihmisten kannalta, niissä muun muassa osatyökykyisten työllistämistä ja muuta edistetään. Mutta niillä ei ole samanlaista vaikutusta julkiseen talouteen. Eli tässä puhutaan kahdesta eri asiasta. Hallitus syksyn päätöksillä, näillä päätöksillä ja loppuvaalikauden päätöksillä aikaansaa näitä niin sanottuja kovia työllisyyspäätöksiä noin 46 000—47 000 työpaikan edestä ja sitten näitä niin sanottuja pehmeämpiä työllisyyspäätöksiä on se loppu sinne 80 000:een asti, ja molempia tarvitaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Häkkänen.

16.32 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä puoliväliriihihän oli vaalikauden viimeinen hetki, kun hallitus olisi voinut muuttaa linjaansa, ja nyt kun katsotaan isoa kuvaa, mitä keskusta, SDP, vihreät, vasemmistoliitto ja RKP tekevät, niin suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ajetaan umpikujaan. Tämä on kylmä totuus. [Hussein al-Tae: Höpö höpö!] Pohjoismaissa hyvinvointiyhteiskunta menestyy sillä, että on korkea työllisyys — korkea työllisyysaste, konkreettiset ja selkeät työllisyyspäätökset, tarkka taloudenpito, ei yli varojen elämistä pysyväksi. [Hussein al-Tae: Pitää pystyä vastaamaan!] Nyt hallituspuolueet hylkäsivät tämän pohjoismaisen linjan, ja te valitsitte pysyvästi velaksi elämisen linjan. Konkreettisia työllisyyspäätöksiä ei tehty. Arvoisa pääministerin sijainen, mitä luulette, miten tämän vaalikauden jälkeen pystytte katsomaan vielä peiliin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen.

16.33 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeinen kysymys on oleellinen. Sitä jokaisen poliitikon pitää pystyä kysymään itseltään: Voinko tehdä päätöksiä, joiden kanssa voin elää? Voinko kertoa lapsilleni, että olen tekemässä oikeanlaisia ratkaisuja? Toivon, että sitä kysyy itse kukin täällä.

Mitä tulee suomalaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan, meidän ajattelussamme on paljon varmasti samaa, edustaja Häkkänen, mutta siinä me eroamme, että minulle hyvinvointiyhteiskunta on muutakin kuin taloutta. Talous on väline, ei päämäärä. Hyvinvointiyhteiskunta tarkoittaa myös sitä, että se huolehtii kansalaisistaan ja heidän perustarpeistaan, ja näin tämä hallitus haluaa toimia.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Mitä tulee työllisyyteen, me emme ole unohtaneet työllisyystoimia. Valtiovarainministeri kävi seikkaperäisesti läpi näitä toimia, ja ehkä joudun kysymään teiltä: Vastustatteko te esimerkiksi osatyökykyisiin liittyviä toimia, jotka tulevat lisäämään heidän elämänlaatuun ja työllisyyttään? Vastustatteko te toimia, jotka mahdollistavat kunnille työllisyyspalvelut nykyisten rakenteiden sijaan ja aivan varmasti tulevat parantamaan pitkäaikaistyöttömien asemaa? [Puhemies koputtaa] Näistä toimista muun muassa, edustaja Häkkänen, oli kysymys työllisyysratkaisuissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

16.34 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa äsken ei oikein tullut hyvää vastausta, mielestäni ei tullut. [Maria Guzenina: Se oli erinomainen vastaus!] — En puhu nyt tuosta, jos saan puhua. — Työllisyysvaikutusten arvioinnista kysyi edustaja Kopra, ja mielestäni siihen ei tullut vastausta.

Nimittäin viime kaudella tehtiin 140 000 uutta työpaikkaa, ja nyt me olemme kaukana, kaukana siitä, vaikka tavoite on ollut paljon suurempikin. Työllisyysvaikutusten arvioinnissa te olette ottaneet nyt käyttöön aivan uusia metodeja. Nimittäin on maailman sivun ollut niin, että se on valtiovarainministeriö, joka on arvioinut, ovatko ne todellisia vaikutuksia. No, nyt on sitten tullut sellainen kummallinen ajattelu, että jos joku muu ministeriö sen arvioisikin, niin tulisi vähän paremmat tulokset. Kysymys kuuluukin — edustaja Kopra jo kysyi sitä: miksi te olette luopuneet tästä valtiovarainministeriön arviointimetodista, joka on vuosien saatossa ollut ja johonka voidaan tehdä vertailuja, esimerkiksi pääministeri Sipilän aikaisiin, [Puhemies koputtaa] koska siellä verrattiin aina sinne? Sehän olisi sama juttu [Puhemies koputtaa] kuin se, että verennpainetta mitattaisiin eri terveyskeskuksissa eri tavalla. [Vasemmalta: Ei vaan eri kohdasta vartaloa!] Tähän varmasti [Puhemies: Aika!] Haatainen pystyy vastaamaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.36 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielellämme me otamme kaiken maineen niistä viime vaalikauden 140 000 työpai-
kasta, mutta tunnustetaan nyt avoimesti, että niistä merkittävä osa syntyi sen ansiosta, että kilpailukykyä parannettiin. Hallitus tuuppasi siinä aika paljon järjestöjä, ja saatiin aikaan sellaista talouskasvua, joka toi työpaikkoja.

Tämäkään hallitus ei tule laskemaan sitä buumia tai talouden pyrähdystä, joka tulee nyt tämän vuoden lopulla ja ensi vuonna tapahtumaan, ikään kuin näiksi työpaikoiksi. [Ben Zyskowitz: Oletteko aivan varma, ettei tule laskemaan?] — Kyllä ne tietysti otetaan huomioon, mutta emme me ota niitä tämän 80 000:n joukkoon. [Naurua] — Valtiovarainministeriö tunnustaa esimerkiksi kehitysvammaisten työllisyyden parantamisesta, että nekin ovat työpaikkoja, [Ilkka Kanervan välihuuto] mutta emme me laske niille julkista taloutta vahvistavaa vaikutusta. Sellaista arviointikykyä ei ole. Muilla ministeriöillä on kyky arvioida omilla sektoreillaan, millä tavalla toimenpiteet vaikuttavat työllisyyteen, mutta ne eivät ole samalla tavalla julkistaloutta vahvistavia. [Puhemies koputtaa] Tässä on kaksi eri laskutapaa, [Puhemies koputtaa] ja yritämme läpinäkyvästi näyttää nämä molemmat puolet.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.37 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri hyvin vastasi tuossa, mutta kysymykseen siitä, että nämä 40 000 eli puolet tästä meidän työllistämistavoitteestamme 80 000:sta ovat valtiovarainministeriön varmentamia, sanon vielä kerran: valtiovarainministeriön varmentamia lukuja.

Sen lisäksi tehdään työllisyystoimia, joihin valtiovarainministeriön keinovalikoima ei kykene löytämään kansainvälistä tutkimusta, jotta voitaisiin tarkasti varmistaa, että ne tuottavat tietyn määrän työllisyyttä. Eli näiden muiden osalta on siis arvioitu ministeriöissä virkatyönä se, mikä se potentiaali voisi olla, tehty skenaario siitä, mitä se työllisyysvaikutus voisi olla. Tästä syystä me tietenkin nojaamme siihen, että nämäkin toimet työllistävät, mutta emme mekään väitä, että ne varmasti tuovat sen luvun ja se niistä saadaan. [Ben Zyskiewiczin välihuuto]

Jos pelkästään valtiovarainministeriön laskelmat hyväksyttäisiin, niin silloin paikallinen sopiminen ei olisi työllistämistoimi [Puhemies koputtaa] eikä siellä olisi montaa muutakaan toimenpidettä, joita esimerkiksi kokoomus on ohjelmassaan esittänyt. [Ben Zyskiewicz: Onko se paikallinen sopiminen nyt siellä?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vähämäki.

16.38 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! On aivan oikein, että täällä salissa keskustellaan työllisyydestä ja taloudesta, niin tulisi tehdä useammastikin. Aivan ensimmäiseksi meidän täytyisi saada talouskasvua aikaan, tämän jälkeen pitäisi tehdä uudistuksia, sellaisia uudistuksia, jotka keventävät hallintoa, mutta samalla luovat yksityiselle puolelle uusia työpaikkoja. Talouskasvun tukemisen taas täytyy olla balanssissa elvytyksen kanssa siten, että se hyöty siitä talouskasvusta tulisi sellaisille kansalaiselle, jotka siitä eniten hyötyvät ja joille se tosiasiasa kuuluu ja jotka sitä eniten kaipaavat. Työttömien tulee saada työpaikkoja, yksityisen puolen investoinnit täytyy saada liikkeelle ja t&k-toimintaa lisäpanostuksena. Lopulta tavoitteena tulisi olla valtiontalouden tasapainottaminen. Nyt haluan kysyä: Kun hallituksen työllisyystoimenpiteet ovat vähän vaatimattomia elvytykseen nähden, niin keventääkö hallitus finanssipolitiikkaa tässä lii-
kaa, ja jos keventää, mihin ilmiöihin se johtaa? Lähteekö inflaatio laukalle? Nousevatko asumisen ja polttoaineen hinnat entisestään? [Puhemies koputtaa] Heikkeneekö palkansaajan ostovoima?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.40 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että kun yhdistelmäelvytykset, joita lähes kaikkialla maailmassa tehdään, yhdistää siihen, että meillä koronarajoitusten jälkeen on patoutunutta kysyntää ja on syntynyt kotitalouksien säästämisastetta, joka purkautuu markkinoille, niin on hyvin todennäköistä, että monien tuotteiden hinnat tulevat nyt vuoden kahden sisällä nousemaan, eli tulee tämänöisen nopean nousukauden kielteiset ilmiöt. Tässä suhteessa vastaus kysyjälle on, että kyllä näin tulee tapahtumaan. Se on nyt jo nähtävissä. Osa raaka-aineiden hinnoista on merkittävässä nousussa, ja on pelättävissä, että avainkomponenttien saatavuudessa tulee olemaan vaikeuksia, niiden hinnat nousevat. Hyvä nousukausi on aina myönteistä, raha

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

kiertää, mutta sen seurauksena kyllä tullaan näkemään myös talouden tämmöisiä pullonkauloja ja todennäköisesti merkittäviäkin hintojen nousuja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Holopainen, Mari.

16.41 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen kuultiin monta kertaa, kuinka kokoomus ensin vaati lisää menoja ja sitten lisää leikkauksia. Ihmiset eivät varmasti ole vielä ihan käsittäneet tästä epäselvästä viestinnästä johtuen, kuinka suuria leikkauksia te itse asiassa olisitte vaatineet.

Kaikkein tärkeintä talouden kannalta asiantuntijoiden mukaan on työn tuottavuuden kasvattaminen, ja siihen voidaan päästä osaamisinvestoinneilla. Olisin kysynyt tiedeministeriltä: miten me varmistamme perustutkimuksen asemaa, jotta me pärjäämme taloudellisesti, ja olisiko mahdollista vielä vahventaa perustutkimuksen osuutta tästä aika mittavasta elpymispaketista, jos eduskunta sen hyväksyy?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen.

16.41 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään tässä aiemmassa keskustelussa, joka oli hyvä ja tärkeä, työperäiseen maahanmuuttoon liittyen, nostettiin esiin se, että osaavan työvoiman puute on todellakin kasvun esteenä — on ollut ennen koronavirusta ja on myös sen jälkeen. Taustalla on myös väestömme huoltosuhde, mutta myös omasta kotimaisesta työvoimasta ja sen osaamisesta pitää huolehtia. Miten näin on tehty? Ensinnäkin isoimpana ratkaisuna pidän sitä, että hallitus on jo tähän mennessä lisännyt korkeakoulujen aloituspaikkoja 10 000:lla. Se on purkanut sitä sumaa hakijoista, joita nuoriin aikuisiin on muodostunut, ja se tarkoittaa osaavaa työvoimaa. Toinen iso uudistus liittyy jatkuvaan oppimiseen, ikään kuin kokonaiseen ajattelutavan muutokseen siinä, että yksi tutkinto, nuorena suoritettu, ei riitä, vaan osaamista päivitetään koko uran varrella.

Mitä tulee tutkimukseen, kyllä, tämä hallitus on ensinnäkin päättänyt vahvistaa korkeakoulujen perusrahoitusta, on tehnyt merkittäviä lisäyksiä Suomen Akatemialle, ja kyllä, jatkossakin tehtävissä päätöksissä me tulemme painottamaan perustutkimuksen merkitystä. Yksi osa [Puhemies koputtaa] sitä on tästä nyt jo linjatusta elvytysrahaston sisällöstä, yli 90 miljoonaa euroa Suomen Akatemialle. [Puhemies: Aika!] Pidän sitä merkittävänä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.3. Suullinen kysymys kehysriihen linjauksista (Maria Guzenina sd)

Suullinen kysymys SKT 98/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Guzenina.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Keskustelu

16.43 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Tästä salikeskustelusta käy kyllä hyvin ilmi se, että opposition vaatimukset ovat hyvin ristiriitaisia. Kokoomus arvostelee täällä tänään velanottoa ja kuitenkin samaan aikaan, aivan äskettäin, on vaatinut uusia menoja ja niiden päälle sitten veronalennuksia. Perussuomalaiset ovat vaatineet milloin mitään, mutta heilläkin raha ilmeisesti kasvaa puussa, koska tavallisia talouspolitiikan keinoja ei saisi käyttää hyväksi. [Leena Meri: Ai kuten työllisyyttä?]

Oppositio on koko korona-ajan kritisoinut Marinin hallitusta velanotosta mutta jättänyt kertomatta sen, että ilman velan ottamista yritykset eivät olisi pysyneet pystyssä, ihmiset eivät olisi pysyneet pystyssä, Suomi ei olisi pysynyt pystyssä — ja kyllä se näin on, että oppositiossakin tiedetään, että ilman tätä velkarahaa Suomen pystyssä pitäminen ei olisi onnistunut. Nyt kysynkin valtiovarainministeri Vanhaselta: onko tämä opposition talouspolitiikka teidän mielestänne johdonmukaista? [Naurua perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.44 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksessä oli ehkä hieman johdattelua. [Naurua] Miten vastauksen hakisi?

Minusta kysymys kyllä kertoi sen, että tämän kriisin jälkeen meillä ovat aika tuoreessa muistissa tavat, miten olosuhteista johtuen on jouduttu eri tavalla reagoimaan 90-luvun lamassa finanssikriisin jälkeen ja nyt koronan olosuhteissa ja koronan jälkeen. Joka kerta on ollut eroja tässä tavassa, jolla näihin liittyen talouskriisiin on vastattu. Mutta tällä kertaa on ollut itsestään selvää, että yrityksiä on jouduttu tukemaan suoraan. 90-luvulla tuettiin pankkeja — se oli se tapa, yritettiin turvata luototus. Nyt on tuettu suoraan. Olkoon vaikka kansallinen lentoyhtiömme esimerkki: se ei olisi pystyssä, ellei valtio olisi ottanut velkaa ja pääomittanut yhtiötä.

Näin se vain menee, ja tällaisia päätöksiä vastuussa olevien on tehtävä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

16.45 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käytyyn keskusteluun on ensin todettava, että... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Onko teillä mikrofoni päällä? — Nyt on.

...kokoomus kannattaa osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksien parantamista ja että se, että esimerkiksi kehitysvammaiset ihmiset pääsevät paremmin työelämään mukaan, on hyvä asia. Mutta ne eivät ole niitä julkista taloutta vahvistavia työllisyystoimia.

Edustaja Guzeninalle on sanottava, että kokoomus ei ole kritisoinut sitä, että näihin välttämättömiin koronatoimiin on jouduttu viime vuonna ja tänä vuonna erittäin paljon ottamaan velkaa. Tässä teidän muistinne, edustaja Guzenina, pettää. Me olemme arvostelleet nyt tätä puoliväliriihtä ja sen ratkaisuja. Hienoa, ministeri Vanhanen, että niitä puolustatte, koska täältä ulkoapäin näyttää siltä, että Säätytalosta heitettiin ensin valtiovarainministeri sen edessä olevan ratikan alle ja sen jälkeen kehykset perässä. [Naurua]

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Mutta varsinainen kysymys: ministeri Saarikko, miten te voitte väittää, että velkaantuminen kehysriihen päätöksillä saadaan hallintaan, ja miten te olette saanut jopa teidän pii-rihallituksenne jäsenet siihen uskomaan, kun teidän omien laskelmienne mukaan [Puhemies koputtaa] ensi vuonna uutta velkaa, siis lisää velkaa, otetaan 6,7 miljardia euroa [Puhemies koputtaa] ja vuonna 23 otetaan 8,9 miljardia euroa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen.

16.46 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin palaan tähän kehysjärjestelmään, miksi Suomessa on sellainen: Se on ylläpitänyt luottamusta Suomen kykyyn pitää taloutta raameissaan. Se on ollut myös päättäjien turva, mistä edustaja Orpo täällä puhui minusta hyvin, että ikään kuin asetamme itsellemme raamit, missä pitää liikkua. Ja kyllä, tähän liittyi myös erinäisiä ja eriäviä näkemyksiä hallituksen sisällä, mutta nyt se oleellisin näkemys on, että me olemme tehneet tästä päätöksen, joka on laskeva ura euroja, niin että vuonna 24, kun seuraava, mikä ikinä hallitus onkaan, aloittaa, sille ei jätetä perintöä, [Naurua — Ben Zyskowitz: Totta kai jätetään!] vaan kuten valtiovarainministeri totesi, ne ratkaisut eivät ole pysyviä.

Yritän kuvata teille, edustaja Zyskowitz, sitä, mihin perustuu Suomen hyvä asema esimerkiksi luottoluokittajien silmissä. Kehysjärjestelmä on osa sitä. Siksi oli tärkeää, että nyt tehtiin päätös siitä, että vuoteen 23 kohdistuvat leikkaukset, 370 miljoonaa, [Puhemies koputtaa] on jo ministeriöittäin jyvitetty ja että velkaantuminen tullaan saamaan hallintaan vuosikymmenen puoliväliin mennessä [Puhemies koputtaa] ja työllisyysaste nostetaan pyrkimyksenä 75.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.4. Suullinen kysymys EU:n elpymisrahoituksesta (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 99/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Östman.

Keskustelu

16.48 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvosto korosti EU-elpymisvälineen valmistelun yhteydessä, että asiassa olisi syytä käydä riittävästi julkista keskustelua. Näistä puheista huolimatta paketista sovittiin EU-päämiesten kesken ja lisäksi asiakirjat leimattiin aluksi laajasti salaisiksi. Nyt valtioneuvosto yrittää salata tiedot julkisuuteen vuodetusta muistiosta koskien EU-virkamiehen ilmaisemaa uhkausta Suomelle tulevista seurauksista, jos Suomi ei tule hyväksymään EU:n elpymisvälinettä. Suomessa on julkishallinnossa lähtökohtana ollut laaja asiakirjojen ja menettelyn julkisuus. Elpymispaketin käsittelyä koskeva menettely näyttäytyykin monille kansalaisille epäluottamusta herättävänä suhmurointina ja asioiden salailuna. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: Miksi hallituksella on niin suuri tarve pyrkiä salaamaan asiaan liittyviä tietoja? [Puhemies koputtaa] Onko salailulla tarkoitus piilotella [Puhemies koputtaa] omia virheitä tai peitellä faktoja?

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Ja kukapa vastaa? — Ministeri Vanhanen.

16.49 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, miltä osin tämä minun vastuulleni kuuluu. Olen käynyt hyvin paljon EU-komissaarien kanssa keskustelua ja kollegojen kanssa keskustelua myös tästä monivuotisesta budjetista ja elpymisvälineestä, eikä kukaan ole Suomea uhannut. [Perussuomalaisien ryhmästä: Tämä on faktatietoa!] Ei kukaan. Jos tällainen muistio tai virkamieskeskustelu on ollut, niin minun puolestani asianomainen virkamies saisi tulla kertomaan sen, missä sävyssä se on tehty. Se antaa aivan väärän käsityksen. Unionin yhteistyö perustuu keskinäiseen luottamukseen, yhteistyöhön, oikeiden ratkaisujen hakemiseen. Kun Suomi viime kesänä neuvotellun ison ratkaisun, todella ison eurooppalaisen ratkaisun, hyväksyy tai hylkää, niin me politiikassa toimineet osaamme jokainen itse arvioida sitä, mikä vaikutus sillä on, että yksi sopijaosapuoli ei viedäkään päätöstä loppuun, [Puhemies koputtaa] vaikka on näin luvannut. En minä lähde kaikkien puolesta arvioimaan, miten [Puhemies koputtaa] siihen reagoidaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.5. Suullinen kysymys koronatodistuksista rajavalvonnassa (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 100/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.50 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Ärade talman! Miksi hallitus reagoi jälkijunassa asioihin, jotka olisi voitu hoitaa valmiiksi? Rajoja aletaan avata, mutta Suomella ei ainoana Euroopassa ole käytössä mallia, jossa maahan saapuvilta etukäteen pyydetään todistusta negatiivisesta koronatestistä, sairastetusta taudista tai koronarokotuksesta. Tätä yritettiin kerran, kun STM sote-kiireiden takia antoi lakihankkeen liikenne- ja viestintäministeriölle, ja se tuli bumerangina takaisin. Hallitus ei kanna vastuuta, vaan ottaa ja delegoi sen lentoyhtiölle ja varustamoille. Tällä menolla meillä on pian tuhansia matkustajia lentokentän ja satamien ahtaissa terminaaleissa jonottamassa testiin. Siinä nyt ei ole mitään järkeä. Miksi tätä asiaa ei olla laitettu ajoissa kuntoon, kun on ollut vuosi aikaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.52 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harkimon kysymys sisälsi minuutissa varsin yksinkertaisen totuuden, ja voi kun tämä maailma olisikin niin yksinkertainen. Itse ainakin olisin mielelläni jo monet ajat sitten pannut rajojen terveysturvallisuuden niin viimeisen päälle kuntoon, että oksat pois. Mutta todellisuus taitaa olla hiukan toinen, koska siitä asiasta, voidaanko Suomen yhteiskunnassa perustuslain tulkinnan pohjalta vaatia maahantulon ennakoedellytyksek-

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

si ennakkotestitodistusta, on käyty loputon keskustelu myös maamme hallinnon eri tahojen kanssa, ja eduskuntakin on päässyt tähän riemuun antamaan osansa jo viime syksynä.

Nyt me valmistelemme jälleen kerran sitä, että tätä ennakkotestitodistusta myös osana näiden rajojen turvallisuutta vaadittaisiin, ja toivonkin, että saisimme tällä kertaa myös valtionhallinnossa eri ministeriöiden tuen sille, että esitys saataisiin tänne tuotua, mutta se ei ratkaise, edustaja Harkimo, [Puhemies koputtaa] tätä ongelmaa, [Mika Niikon välihuuto], jos ihmisiltä [Puhemies koputtaa] ei vaadita muuta kuin ennakkotestitodistuksen esittäminen. Ilman testausta rajojen terveysturvallisuus [Puhemies: Aika!] ei ole vielä kukaan kunnossa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.6. Suullinen kysymys työehtosopimusjärjestelmän tulevaisuudesta (Johannes Yrttiaho vas)

Suullinen kysymys SKT 101/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Yrttiaho.

Keskustelu

16.53 **Johannes Yrttiaho vas:** Puhemies! Kaksi isoa työnantajaliittoa on ilmoittanut siirtävänsä työehdoista sopimisen paikallistasolle. Ne haluavat murtaa yleissitovuuden. Työnantajan saneluvalta työpaikalla vahvistuu, palkat ja työehdot heikkenevät.

Työehtosopimuksissa on sovittu myös asioista, joiden yleensä ajatellaan tulevan laista: lomarahat, sairaan lapsen hoitaminen ja luottamusmiehen asema. Jos tämä järjestelmä murretaan, menetykset voivat olla tuhansia euroja tavallisille työntekijöille. Työntekijöiden neuvotteluasemaa heikentää myös työvoiman tarjontaa lisäävä politiikka, muun muassa tavoite kaksinkertaistaa ulkomaisen työvoiman määrää. [Perussuomalaisten ryhmästä: No niin! — Nyt tulee asiaa!]

Tarve työntekijöiden oikeuksien vahvistamiselle lainsäädännöllä on ilmeinen. On varmistettava minimipalkka, luottamusmiehen asema ja liittojen kanneoikeus. Nykyiset sopimukset umpeutuvat jo pian. Ministeri Haatainen, mitä hallitus aikoo tehdä työntekijöiden oikeuksien turvaamiseksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.54 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Yrttiaho on oikeassa siinä, että suomalainen työelämä ja työmarkkinat ja työntekijöiden työehdot pohjautuvat ja perustuvat hyvin vahvasti työehtosopimukseen ja yleissitovuuteen, ja kyllä se huoli on suuri siitä, että metsäteollisuus ensin ja teknologiateollisuus nyt perässä ovat uudelleenorganisoidumassa työnantajapuolella. Syksy näyttää sen, mikä on yleissitovuuden tilanne. Toivon, että tilanne pysyy samankaltaisena eli että yleissitovuus säilyy ja että meidän valtakunnalliset työehtosopimukset olisivat se pohja ja runko. Mikäli

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

näin ei ole, niin olemme sitten ihan toisenlaisessa tilanteessa, ja totta kai hallitus siinä tilanteessa joutuu arvioimaan ja puntaroimaan mahdollisia toimenpiteitä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.7. Suullinen kysymys perheenyhdistämisestä (Eva Biaudet r)

Suullinen kysymys SKT 102/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Biaudet.

Keskustelu

16.55 **Eva Biaudet r:** Aivan oikein, edustaja Halla-aho. Teidän mieliksenne.

Sisäministeriö julkaisi eilen toimintaohjelman, jossa ehdotetaan muun muassa, että paperittomien tulisi voida asioida esimerkiksi poliisin luona ilman pelkoa välittömästä palauttamisesta. Tämä on hyvä ehdotus.

Ärade talman! För att kunna integrera sig behöver man trygghet, stabilitet och framtidsstro. Det är inte möjligt om man behöver vara rädd för myndigheter eller om man är åtskild från sin familj och tyngs av oro för deras välmående. Vi alla vet att om någon av våra anhöriga är sjuk eller i fara så syns det i allt vad vi gör; i vår sömn, i vårt välmående och förmåga att fungera.

Meidän poliitikkojen ja viranomaisten tehtävänä on turvata perusoikeuksien toteutumisen mahdollisuus — se, että jokaisella asukkaalla voi olla hyvää elämää. Puhuessaan oikeudesta perheeseen ja perheenyhdistämiseen on helppo ymmärtää sen dramaattinen tärkeys elämänlaadulle. [Puhemies koputtaa] Hallitus sopi hallitusneuvotteluissa paperittomien suojelusta mutta myös perheenyhdistämisen helpottamisesta. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa ministeri Ohisalo, odotamme hallituksen esityksiä, [Puhemies: Aika!] miten työperheiden yhdistämisen helpottamiseksi etenee. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.57 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tack till ledamot Biaudet för en väldigt bra fråga. Som ni säger, familjen är väldigt viktig för oss alla.

Totta kai perhe on aivan keskeinen tekijä, tärkeä hyvinvointia tuottava asia meille jokaiselle, ja perheenyhdistäminen helpottaa ihmisten yhteiskuntaan integroitumista ja kiinnittymistä.

Som ni säger, vi borde faktiskt hjälpa folk mer att integreras i det här samhället.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Hallitusohjelmassa olemme sopineet yhdessä, että valmistelemme tarvittavat säädösmuutokset ulkomaalaislakiin toimeentuloedellytyksen poistamiseksi kansainvälistä suojelua saavien alaikäisten henkilöiden perheenjäsenten oleskeluluvan edellytyksenä. Lisäksi selvitämme perheenyhdistämiseen liittyviä ongelmia ja arvioimme muita mahdollisia säädösmuutostarpeita hallitusohjelman mukaisesti ja erityisesti yhdenvertaisuusvaltuutetun viime keväänä julkaistussa selvityksessä nimeltä [Puhemies koputtaa] ”Lapset ilman perhetä — kansainvälistä suojelua saaneiden alaikäisten perheenyhdistäminen” esitettyjen näkemysten pohjalta. Tätä työtä teemme.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.8. Suullinen kysymys EU:n elpymisrahoituksesta (Ano Turtiainen at)

Suullinen kysymys SKT 103/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja viimeinen kysymys, edustaja Turtiainen.

Keskustelu

16.58 **Ano Turtiainen at:** Arvoisa puhemies! Elpymisrahasto on nyt tapetilla. Se on maamme ja kansamme kohtalonkysymys. Julkisuudessa on ollut vihjailuja siitä, että hallitus olisi ulkovaltojen ohjailtavana ja painostuksen alla. Olen täällä salissa esittänyt samansuuntaisia epäilyksiä. Pääministeri ei ole paikalla, ja eurooppaministerikin on luikkinut piiloon. Arvoisa ministeri Vanhanen, kuinka te kehtaatte edelleen toimia tuollaisen maanpeitoksellisen hallituksen tukena?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.59 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksen viimeiseen osaan liittyi kyllä melkoinen väite. Mietin, vastaanko koko kysymykseen ollenkaan. [Maria Guzenina: Ei kannata!]

Me emme ole myöskään ulkovaltioiden ohjailtavana. Me olemme yksi unionin perussopimuksen allekirjoittajista, sen täysivaltainen jäsen, neuvottelukumppani siellä. Se, onko tämä kohtalon kysymys, kannattaa suhteuttaa. Kannattaa suhteuttaa esimerkiksi siihen liittyvät taloudelliset vastuut niihin kymmeniin miljardeihin, joita me ihan omasta takaa otamme maailmalta velkaa nyt tämän kriisin aikana.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. Välikysymys hallituksen puoliväliriihen tekemättömistä päätöksistä

Välikysymys VK 2/2021 vp

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Välikysymyksen esittäminen

Puhemies Anu Vehviläinen: Välikysymyksen esittämistä varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Edustaja Orpo ja 41 muuta edustajaa ovat tehneet välikysymyksen VK 2/2021 vp hallituksen puoliväliriihen tekemättömistä päätöksistä. Annan nyt puheenvuoron välikysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Petteri Orpo luki välikysymystekstin.

Työjärjestyksen mukaisesti välikysymys lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

5. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 17/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseneksi edustaja Pia Kauman ja varajäseneksi edustaja Juhana Vartiaisen.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 47/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.13 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esitys uudeksi alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännöksi annetaan nyt, koska unionin uusi ohjelmakausi on alkamassa Suomessa tänä syksynä. Esityksen tavoitteena on uudistaa alueiden kehittämisen tavoitteita, suunnittelua ja toimintatapoja vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja kansallisia ja Euroopan unionin tavoitteita. Kansallinen ja unionin alue- ja rakennepolitiikka integroidaan kokonaisuudeksi, jotta kansallisten alueiden kehittämisen linjaukset ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen varat vaikuttaisivat samansuuntaisesti.

Laki määrittelee nyt ensimmäisen kerran aluekehittämisen: se on valtion, maakuntaliitosten, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja monitasoista toimintaa, joka perustuu kansallisiin ja alueiden erilaisiin

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

vahvuuksiin ja tarpeisiin. Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävä kehitystä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua.

Aluekehittäminen sisältää siis eri hallinnonalojen ja maakuntien tavoitteiden ja toimien tarkastelemisen kokonaisuutena sekä valtakunnallisesta että alueittain näkökulmasta. Kaikki ministeriöt huomioivat hallituksen aluekehittämispäätöksen tavoitteet omissa ja hallinnonalansa toimissa.

Esityksessä ehdotetaan, että nykyinen alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmä toimijoinen säilyisi pääosin entisellään. Myös eri toimijoinen hallintojen hankkeiden rahoittamisen osalta viranomaisten toimivalta ja tukimenettely säilyisivät pääosin ennallaan ja niihin tehtäisiin tarvittavat Euroopan unionin asetusten mahdollistamat muutokset ja täsmennykset. Alueiden kehittämisen tavoitteita tarkasteltaisiin vastaamaan toimintaympäristön pitkän aikavälin muutoksia ottamalla huomioon erityisesti kestävä kehityksen sekä ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeuttamisen vaatimukset aluekehittämisessä.

Vastuu alueiden kehittämisestä olisi nykyistä sääntelyä vastaavasti valtiolla ja kunnilla. Alueitasolla maakuntaliitot ovat aluekehittämisviranomaisia ja vastaavat aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta yhteistyössä ely-keskusten ja muiden aluetoimijoiden kanssa.

Maakunnat määrittelevät kasvu- ja vahvuusalueensa maakuntaohjelmissa ja niihin liittyvissä älykkään erikoistumisen strategioissa, jotka suuntaavat alueelle käytettävissä olevia resursseja innovaatioiden, investointien ja työpaikkojen luomiseksi. Metropolialueen, maakuntien keskustaupunkien, seutukaupunkien ja maaseutu- ja saaristoalueiden kehitystarpeet ja mahdollisuudet ovat erilaisia. Kunnianhimoisten kestävä kehityksen, talouskasvun, ilmastomuutoksen hillinnän, työllisyyden, osaamisen ja osallisuuden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan pitkäjänteisyyttä.

Hallitusohjelman mukaan aluekehittämisen lähtökohtana ovat alueiden vahvuudet ja erityispiirteet. Kaikilla alueilla on oltava välineitä ja resursseja omien kehitysmahdollisuuksiensa saamiseksi käyttöön. Elinvoimaisen Suomen menestyksen avain on kyvyssä tarttua muutoksen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja tarjota niihin ratkaisuja. Kaikilla alueilla tulee olla mahdollisuus tehdä tuloksellista ja vaikuttavaa aluekehittämistä.

Hallitusohjelman keskeiset tavoitteet ovat merkittäviä myös alueiden kehitykselle. Valtioneuvoston aluekehittämispäätös valmistui maaliskuussa 2020 ja on strateginen asiakirja, joka linjaa valtakunnallisia alueiden kehittämisen painopisteitä hallituskaudella.

Uusi lainsäädäntö luo puitteet aluekehittämisen uusiutuvalla toimintamallilla. Vuoropuhelussa niin ministeriöiden kuin maakuntien ja muiden sidosryhmien kanssa on tunnistettu tarve aluekehittämisen aiempaa systemaattisemmalle ja vaikuttavammalle toimintatavalle. Selkeä toimintamalli jännevöittää tavoitteiden asettamista ja tuo vaikuttavuutta aluekehityspäätökseen ja maakuntaohjelmien täytäntöönpanoon. Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotetaan valtion ja maakuntien välisen säännöllisen vuorovaikutuksen menettelyn, alueiden kehittämisen keskustelujen käyttöön ottamista. Kumppanuus valtion ja maakuntien välillä toteutuu säännöllisesti järjestettävissä poikkihallinnollisissa aluekehittämisen keskusteluissa ja niistä tehdyissä johtopäätöksissä.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan osalta täsmennettäisiin ja täydennettäisiin ohjelmakautta 2014–2020 koskevan Euroopan unionin lainsäädännön kansallista soveltamista ja toimeenpanoa siltä osin kuin EU-sääntely edellyttää täsmäntävää kansallista sääntelyä tai täsmäntäminen on muutoin selkeyden vuoksi välttämätöntä.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Uuden Euroopan unionin yleisasetuksen sääntelyn lähtökohtana on nykyistä huomattavasti laajempi tukeutuminen kansallisiin hallinto- ja valvontajärjestelmiin sekä -menetelyihin. Tämä tarkoittaa muun muassa tarkastusten määrän vähentämistä ja yhden tarkastuksen periaatteen laajentamista. Esitykseen sisältyvillä muutoksilla sekä myöhemmin valtioneuvoston asetustasoisella tarkentavalla sääntelyllä pyritään sääntelyn selkeyteen, hallinnollisen taakan vähentämiseen sekä tuensaajien ja tuenhakijoiden yhdenmukaisen kohdelun varmistamiseen.

Interreg-ulkorajaohjelmien osalta ehdotetaan kumottavaksi erillinen laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä. Kaikki Interreg-ohjelmia ja Interreg-ulkorajaohjelmia koskevat erityissäännökset ehdotetaan koottavaksi nyt käsillä oleviin lakiehdotuksiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Autto.

17.20 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä rakennerahastokokonaisuus on tietysti valtavan tärkeä osa suomalaista alueiden kehittämistä, ja se, että vaikkapa monet korkeakoulut tai muut alueiden elinvoiman kannalta aivan keskeiset toimijat saavat merkittävän osan rahoituksestaan näiden erilaisten hankkeiden kautta, on tietysti todella tärkeä arjen asia. Tässä mielessä on tärkeää, että ministeri esittelee lain, jolla myöskin tulevan ohjelmakauden hallinnollinen puite tälle toiminnalle saadaan turvattua.

Olisin kuitenkin, arvoisa rouva puhemies, kiinnostunut kuulemaan ministerin ajatuksia noin vähän pidemmässä juoksussa siitä, miten ministeri näkee ihan Euroopan unionin tason viitekehyksessä tämän rakennerahastotoiminnan tulevaisuuden osana EU:n toimintaa. Itse olen ollut havaitsevinani senkin kaltaista jossain määrin huolestuttavaa kehitystä Euroopassa, että melkein ne alueet, jotka eniten ovat tällaista rakennerahastojen kautta tulevaa rahoitusta saaneet, ovat niitä alueita, jotka sitten viime vuosina ovat voimakkaimmin EU-kriittistä liikehdintää olleet tuomassa omien kansallisten parlamenttiansa kokoonpanoon äänestyskäyttäytymisellään. Tässä mielessä mietin, onko se koheesiopolitiikka, jota on harjoitettu näiden rakennerahastojen kautta, ollut onnistunutta. Ja mikä on toisaalta ministerin arvio siitä, olisiko tämä kehitys EU:n sisällä sitten ehkä ollut jopa huonompaa, mikäli tätä koheesiopolitiikkaa ei olisi ollenkaan ollut?

Näen itse niin, että EU on varmasti Suomelle ja maanosallemme erittäin tärkeä instituutio, ja siksi mietin sitä, että onhan meillä Suomea sitten EU-pöydissä kaiken aikaa rakentavaa esitettävää EU:n uudistamiseksi niin, että ne politiikat, joissa EU toimii, ovat sellaisia, jotka ovat omiaan vahvistamaan EU:ta myöskin instituutiona niissä kysymyksissä, joissa EU meille eurooppalaisille tuo lisäarvoa, rauhaa, vakautta ja vaurautta maanosaamme sillä, että talous kehittyy. Mutta huoli on tästä koheesiopolitiikan toimivuudesta tällä hetkellä. Suomi on ehkä niitä maita, joissa se on toiminut hyvin, mutta mikä on ministerin arvio laajemmin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

17.22 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän alueiden kehittämiseen ja erityisesti EU-tukien jakamiseen liittyy kansallisella tasolla eräs epäkohta, epätasapaino, jota meidän tulisi pyrkiä korjaamaan, nimittäin se, että maan sisäinen aluekehitys ja rakennemuutos ovat osittain tehneet alun perin sovitusta aluejaosta varsin vanhentuneen. Kasvukeskukset ovat massa kehittyneet ja kasvaneet kyllä, mutta niiden ulkopuolella olevat maakunnat

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

myöskin Etelä-Suomen alueella voivat olla paikoitellen aivan yhtä kurjassa tai jopa kurjemmassakin tilanteessa kuin korkeampaa tukea saavat Itä- ja Pohjois-Suomen alueet. Ihan konkreettisenä esimerkkinä tästä mainittakoon vaikka jako Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon välillä — naapurimaakuntia, jotka eivät suurestikaan eroa työllisyyden tai muiden asioiden suhteen. Siinä rajan pohjoispuolella EU-tuet kuitenkin moninkertaistuvat ja myöskin kriteerit, joilla perustellaan niitä tukia, joita voidaan käyttää paljon joustavammin ja paljon järkevämpiin hankkeisiin, muuttuvat ihan toisenlaisiksi. Ei tällainen järjestely voi olla oikein ja kiveen hakattu, että kun olosuhteet muuttuvat, niin tämä on maailman tappiin asti tällä tavoin. Kyllä tähän täytyy pystyä tekemään muutoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

17.24 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri on itse täällä paikalla, niin ihan kysyn: miten itse arvioitte tämän hallituksen esityksen ne suurimmat myönteiset vaikutukset Suomelle? Me olemme nyt maailman sivun nähneet, että joskus ne hankkeet ja alueelliset toimet ovat tuiki tärkeitä, mutta sitten kun se menee siihen, että pitää aina hankkeistaa ja hankkeistaa ja hakea ja hakea... Ja niissä on omat sääntönsä. Muistan, kun silloin aikansa mentiin EU:hun ja sitten rupesi tulemaan näitä EU-rahoja. Siinä piti melkein ihan palkata sellaisia henkilöitä, jotka osaavat hakea niitä. Totta kai se osaaminen on nyt lisääntynyt vuosien aikana, ja nyt ei ole enää sitä muresta. Mutta miten itse näette, mikä on se suurin vaikuttavuus tällä hallituksen esityksellä? Mitä jää viivan alle sitten, kun nämä kaikki, mitä tässä esitetään, on toteutettu?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

17.25 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! EU-rahoja haetaan, ja suomalaiset ovat oikeastaan aika arkoja hakemaan näitä EU-rahoja. Toivoisi, että enemmän motivoitaisiin kuntia ja maakuntia hakemaan näitä avoimesti. Suomen pitäisi olla ehdottomasti tärkempi näissä. Suomi ei ehkä itse osaa lobata näitä asioita tuolla EU:n käytävillä niin kuin jotkut muut, eteläisemmät maat osaavat tehdä.

Jotenkin toivoisin, että enemmän kerrotaisiin vielä tästä valvonnasta, miten se EU valvoo, miten näitä eri maihin menee.

Itä-Suomessa ainakin ollaan huolissaan kovastikin, niin että toivottavasti rahaa riittää nyt ihan reilusti sinne Itä-Suomen puolellekin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Lintilä, 3 minuuttia.

17.25 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia kysymyksistä. — Ensinnä edustaja Autto ja rakennerahastojen tulevaisuus: Kyllä uskon, että jatkossakin rakennerahastoilla tulee olemaan ihan merkittävä rooli. Siihen en pysty ottamaan kantaa, onko joissakin maissa käytetty rakennerahastovaroja sillä tavalla, että se ei edesauta koheesiota ja tätä kokonaiskehitystä, mikä tarkoitus on. Siinä tietyllä tavalla pitäisi luottaa taas sitten EU:n omaan tarkastusmekanismiin. Niin kuin hyvin tiedetään, se taas Suomessa on monesti tuntunut ylimitoitetulta, voisiko sanoa, pedantteihin suomalaisiin kohdistuvalta tarkastamiselta, jota ehkä joissain muissa kulttuureissa voi pitää hyvin perusteltuna. Mutta jos katsoo Suomen näkövinkkelistä, kyllä meidän koheesiopolitiik-

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

ka on verrattain onnistunutta, ja totta kai nyt on taas sellainen saranavaihe, milloin sitä voidaan arvioida, kun uusi rakennerahastokausi alkaa. Mutta kyllä oikeastaan se palaute, mitä tuolta maakuntajohtajilta tulee, on verrattain tyytyväistä. Totta kai löytyy aina sitä parantamista.

Edustaja Mäkelä puhui eri alueista, ja pitää paikkansa, että rajat ovat aina ongelmallisia. Sama, mistä oikeastaan on kysymys: jos ruvetaan maantieteellisiä rajoja tekemään, se on ongelma. Sen voin sanoa, että tulen tuomaan vielä ennen kesätaukoa uudet rakennerahastoesitykset tänne saliin ja ne tulevat olemaan erittäin myönteiset. Tällä hetkellä näyttäisi, että kaikissa maakunnissa rakennerahastojen määrä tulee kasvamaan. Eli se tulee olemaan ihan merkittävä, hyvä kokonaisuus, joka sieltä on tulossa.

No, sitten edustaja Risikko kysyi, mikä keskeinen tässä muuttuu: Itse pidän eniten siitä, että tällä haetaan nyt selkeyttämistä. Eli yksinkertaistamista ja selkeyttämistä, ja siihen vielä tämä vuoropuhelu, siis valtio—maakunnat, joka tapahtuisi hyvin luontevalla tavalla. Esimerkiksi tarkastustoiminnan selkeyttäminen plus hakujen selkeyttäminen ovat sellaisia, jotka aina tulevat esille, kun puhutaan EU-tuista, ja niin kuin tässäkin tuli, se byrokratian osuus. Kyllä tällä pyritään nyt sitä osuutta sieltä pienentämään, niin että päästäisiin selkeyteen ja yksinkertaisuuteen ja pienemmällä byrokratialla. Se on ehkä se, mistä itse eniten tässä pidän.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 12/2021 vp
Valiokunnan mietintö StVM 8/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 12/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden tietojenluovutussäännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 133/2020 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 5/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 133/2020 vp sisältyvien 1.-6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla covid-19-epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annettujen lakien voimaantulosäätöjen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2021 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 6/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 6/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Autto.

Keskustelu

17.30 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämähän on ollut meillä tuolla maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ja tämä on tietysti täysin riidaton asia. Eduskunta voi kohta hyvillä mielin tehdä yksimielisen päätöksen siitä, että jatketaan näiden lakien voimassaoloa.

Tarkoituksena on jatkaa epidemian johdosta keväällä 2020 säädettyjen väliaikaisten lakien voimassaoloa siten, että kiinteistötoimituksia, osakaskuntien kokouksia sekä poronhoitolaissa tarkoitettuja kokouksia voitaisiin järjestää myös etäosallistumiseen ja rajoitustusti kirjalliseen menettelyyn perustuen taikka siirtää vuoden 21 ajan covid-19-epidemian vaikutusten minimoimiseksi.

Tottahan tällaisessa kaikki olemme mielellämme mukana, että arkea sujuvoitetaan ja järkevöitetään, mutta arvoisa puhemies, haastaisin kyllä koko eduskuntaa nyt siihen, että näitä parannuksia, joita olemme tietenkin joutuneet välttämättä tekemään tämän pandemiatilanteen paineessa terveyden turvaamiseksi, jäisi pysyvästi suomalaiseen lainsäädäntöön. Kun nyt kevään mittaan olen keskustellut vaikkapa poromiesten kanssa, joilla on valtavat selkoset työmaanaan, niin kyllä on tullut helpotus siitä, että kaikenlaisia hallinnollisia asioita pystyy nykyään tässä tilanteessa hoitamaan sähköisin yhteyksin. Se vapauttaa nimenomaan aikaa joko siihen työn tekemiseen, varsinaiseen leipätyöhön, tai sitten sitä vähää vapaa-aikaa viettää perheen kanssa, joten tässä mielessä todella vetoan kyllä nyt niin meihin kuin valmisteleviin ministeriöihin, että tehtäisiin myös samalla välttämättömyydestä hyve ja ne digitaaliset käytännöt, joita on otettu käyttöön, saisivat myöskin tulevaisuudessa jatkua sikäli, kun ovat tarkoituksenmukaisia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 36/2021 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 264/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2021 vp

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 264/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 19/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 2/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.33 Paula Risikko kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille säädettäisiin mahdolliseksi tallentaa vapaan sivistystyön vapaatavoitteisten koulutusten suoritustietoja valtakunnalliseen opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaiseen tietovarantoon. Tallentaminen edellyttäisi opiskelijan suostumusta.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi oppivelvollisuuskoulutukseen liittyvä tallentamiselvelvollisuus kansanopistossa järjestettävästä koulutuksesta, jossa noudatetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisia aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai Opetushallituksen laatimaa maahanmuuttajille tarjotun koulutuksen opetussuunnitelmasuosittelua.

Vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi säännöksen siitä, kuinka tietovarantoon tallennettavien vapaatavoitteisten koulutusten laajuus määritellään opintopisteinä ja kuinka opiskelijan osaaminen arvioidaan.

Valiokunta kannattaa hallituksen esityksen ehdotusta tehdä lainsäädäntöön tarvittavat muutokset, joilla mahdollistetaan se, että vapaan sivistystyön oppilaitoksissa hankittua osaamista kuvaavia suoritustietoja voidaan viedä valtakunnalliseen, opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaiseen tietovarantoon — sitä käsitellään jäljempänä Koski-tietovaranto-nimellä. Valiokunta katsoo, että ehdotettu muutos tukee osaltaan jatkuvan oppimisen parlamentaarisen työryhmän linjausta, jonka mukaan työelämässä ja muualla hankittua osaamista tulee tunnistaa ja tunnustaa.

Vapaan sivistystyön peruslähtökohta on sen vapaatavoitteisuus. Vapaassa sivistystyössä oppilaitoksilla on mahdollisuus päättää opetustoiminnastaan ja opiskelijat osallistuvat opintoihin omaehtoisesti. Näiltä osin säännösmuutoksia ei esitetä, mitä valiokunta pitää perusteltuna.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia käsitellään esityksessä kokonaisuutena. Valiokunta toteaa, että niiden tarjoamat opinnot kuitenkin poikkeavat toisistaan, joten tarve suoritustietojen rekisteröinnille ja osaamisen näkyväksi tekemiselle vaihtelee koulutus- ja oppilaitosmuotokohtaisesti. Esimerkiksi kansanopistot tarjoavat vapaan sivistystyön opintoina laajasti pitkäkestoisia ja päätoimisia koulutuksia. Tällaisten opintojen osalta osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tutkintotavoitteisten koulutusten rinnalla on erityisen tärkeää, ja suoritustietojen näkyminen Koski-tietovarannossa on siten perusteltua. Kansanopistot järjestävät myös osana oppivelvollisuus uudistusta voimaan tulleiden säännösten mukaan oppivelvollisille suunnattua vapaan sivistystyön koulutusta.

Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että opintosuoritustietojen tallentaminen edellyttää paitsi oppilaitoksen ylläpitäjän tahtotilaa tallentaa tietoja tietovarantoon, määritellä koulutuksen laajuus opintopisteinä, kuvata koulutus osaamisperusteisesti ja arvioida opiskelijan osaaminen kuvauksen perusteella myös opiskelijan suostumusta opintosuoritusten tallentamiseen. On tärkeää, että vapaan sivistystyön oppilaitoksilla säilyy mahdollisuus tarjota myös sellaisia opintoja, joita ei suorituksina viedä Koski-tietovarantoon ja joille ei siten laadita opintopisteytystä tai osaamisperusteista kuvausta. Valiokunta katsoo, että uudistuksen toimeenpanoa on tarpeellista tukea vapaan sivistystyön henkilöstölle annettavalla koulutuksella.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavien huomautuksin ja muutosesityksin, ja nyt kerron teille ne yksityiskohtaiset perustelut.

Me teimme muutoksen 9 d §:ään, joka koskee vapaan sivistystyön koulutusta koskevia tietoja. Asiantuntijakuulemiseen ja saamaansa selvitykseen viitaten valiokunta pitää tarpeellisena tarkentaa pykälän 2 momenttia siten, että sillä paremmin turvataan se, että opiskelija saa riittävästi tietoa tallennettavien tietojen käyttötarkoituksista ja luovutuksista ennen suostumuksensa antamista. Perustuslakivaliokunta on Koronavilkku koskevasta lakiesityksestä antamassaan lausunnossa katsonut, että sääntelyssä on varmistettava suostumuksen perustuminen riittävään tietoon myös eri käyttötarkoitusten ja esimerkiksi tietojen luovutusten suhteen.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttiin lisätään uusi toinen virke, jossa säädetään siitä, että oppilaitoksen ylläpitäjän on ennen suostumuksen antamista annettava opiskelijalle tietoja siitä, kuinka tietovarantoon tallennettuja tietoja voidaan käsitellä, luovuttaa ja säilyttää. Täsmennyksellä vastataan tarpeeseen säätää riittävän tarkasti opiskelijoiden tiedonsaannin riittävyydestä ja suostumuksen peruuttamisen vaikutuksista. Oppilaitoksen opiskelijalle antamaan informaatioon tulee sisältyä tietoa siitä, millä edellytyksillä tiedot voidaan säilyttää pysyvästi tietovarannossa, vaikka opiskelija myöhemmin peruuttaisi suostumuksensa.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus valmistelevat parhaillaan vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille ohjeistusta ja koulutusta pykälän 2 momentin soveltamisesta. Valiokunta pitää ohjeistuksen antamista erittäin tärkeänä. Oppilaitoksen ylläpitäjän on tarpeellista saada opetusta suostumusten muotoiluun ja tarvittavien kieliversioiden valmisteluun. On tärkeää varmistua siitä, että jokainen opiskelija saa ymmärrettävästi tiedon suostumuksen antamisen ja antamatta jättämisen merkityksestä.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että suostumusten säilyttämiseen velvollinen taho ei ilmene ehdotetusta pykälästä vaan perusteluista. Samoin suostumuksen peruuttamisesta ilmoittaminen oppilaitoksen ylläpitäjälle ilmenee vain perustelutekstistä. Valiokunta ehdottaa, että pykälän kakkosmomentin toiseksi viimeistä virkettä tarkennetaan siten, että siitä ilmenee nimenomaisesti oppilaitoksen ylläpitäjän velvollisuus säilyttää suostumus pysyvästi sekä tehdä siihen merkintä, jos suostumus myöhemmin peruutetaan. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentin loppuun lisätään lause, jonka mukaan Opetushallituksen tulee ilmoittaa edelleen oppilaitoksen ylläpitäjälle saamastaan suostumuksen peruuttamisilmoituksesta. Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että oppilaitoksen ylläpitäjillä ei esityksen mukaan ole oikeutta eikä velvollisuutta tallentaa jälkikäteen opiskelijan tietoja tietovarantoon, mikäli opiskelija ei ole koulutuksen alkaessa siihen suostunut, kuten ehdotetussa pykälän kakkosmomentissa todetaan.

Nämä kaikki muutokset, mitä lakiin tehtiin, ilmenevät tästä mietinnöstä. Tämä oli täysin yksimielinen ja asioita eteenpäin vievä käsittely. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

17.41 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos puheenjohtaja Risikolle tämän esityksen selkeästä kerronnasta. Esitys muuttaa valtakunnallista opinto- ja tutkintorekisteriä vapaan sivistystyön osalta, ja tässä osaamisperustaisuutta halutaan laajentaa läpi Suomen koulutusjärjestelmän. Jatkossa vapaan sivistystyön vapaatavoitteisen koulutuksen suoritustietoja voidaan tallentaa valtakunnalliseen Koski-tietovarantoon, opinto- ja tutkintorekisteriin. Tallentaminen edellyttää opiskelijan suostumusta.

Tämä lainmuutos nostaa vapaan sivistystyön merkitystä osana koulutusjärjestelmäämme. Tuoreessa koulutuspoliittisessa selonteossa vapaa sivistystyö on kuvattu koulutuskenttämme laajana väylänä. Suomessa toimii laaja ja monipuolinen vapaan sivistystyön koulutus, johon kaikki voivat osallistua. Tämä oppilaitosten verkosto ulottuu joka puolelle Suomea, ja kuka vain voi opiskella itseään kiinnostavalla alalla.

Vapaan sivistystyön koulutus edistää yhteiskuntamme eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta. Kansanopistot, kansalaisopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset edistävät ihmisen monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia.

Sain työskennellä ennen eduskuntatyötäni vapaan sivistystyön parissa yli 23 vuotta. Näin, miten moni nuori löysi paikkansa, sai ilmaa siipiensä alle, valmiuksia jatko-opintoihin ja eväitä elämään, ja moni lähti uudella asenteella seuraavaan kouluun. Sain tehdä työtä myös erityistä tukea tarvitsevien nuorten kanssa. He kaikki olivat osa yhteisöä. Joukossa oli myös kehitysvammaisia nuoria. Opimme paljon toisiltamme.

Vapaan sivistystyön koulutus on omaehtoista. Oppilaitokset painottavat omaa arvo- ja aatetaustansa, kasvatustavoitteitaan ja erityisiä koulutustehtäviään. Yhteistä on se, että vapaa sivistystyö on ihmisen asialla, tukena ja puolella.

Kansanopistot ovat nykyisin monialaisia oppilaitoksia. Siellä opiskeleville rakennetaan henkilökohtainen opintopolku. Opiskelija voi opiskella eri koulujen nivelvaiheessa tai vaikkapa siirtyessään työstä toiseen. Oppivelvollisuuden laajentuessa kansanopistojen pitkistä linjoista tuli yksi maksuton polku toiselle asteelle. Tämän oppivelvollisille tarkoitettun koulutuksen opintosuoritukset kirjataan nyt opintopisteytettyinä tähän valtakunnalliseen rekisteriin.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Oppivelvollisuuden laajentaminen antaa nuorelle oikeuden oppia täysi-ikäisyyteen saakka. Yhteiskunta haluaa pitää kaikki mukana. Tätä vapaa sivistystyö on vahvasti mukana toteuttamassa.

Kansanopistot ja muut vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat myös tärkeitä jatkuvan oppimisen paikkoja. Lakimuutos edistää opiskelijan tarpeista lähtevää jatkuvaa oppimista. Moni työnsä menettänyt voi saada täsmäkoulutuksella valmiudet uuteen työhön. Työssä oleva voi päivittää osaamistaan pysyäkseen ajan hermolla ja muutoksessa mukana.

Tämä sivistysvaliokunnan mietintö on yksimielinen. Pidimme uudistusta hyvin tarpeellisenä. Vapaassa sivistystyössä ja sen parissa saatu osaaminen tulee näkyväksi.

Merkintä opintorekisteriin edellyttää opiskelijan suostumusta. Edellytimme, että opiskelija saa riittävästi tietoa näiden tietojen käyttötarkoituksesta ja luovutuksesta ennen kuin hän antaa suostumuksensa. On hyvä varmistaa myös se, että saman opetusryhmän kaikki opiskelijat arvioidaan, jotta opiskelija voi saada suorituksen rekisteriin, jos hän tulee jälkeen päin toisiin ajatuksiin ja peruu kieltonsa ja antaa suostumuksensa. Tästäkin on hyvä selkeästi ohjeistaa, ja meidän tuleekin huolehtia, että vapaan sivistystyön kenttä saa tarpeeksi koulutusta tämän muutoksen toteuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Kaikki vapaan sivistystyön vapaatavoitteinen koulutus ei ole sellaista, mikä on luontevaa opintopisteyttää ja arvioida. Silti se edistää merkittävällä tavalla kansalaisten hyvinvointia. Moni löytää vahvuutensa ja uuden alun myös tällaisilla kursseilla. Tällaisellakin koulutuksella on paikkansa elinikäisen oppimisen polulla, erityisesti juuri nyt koronan jälkihoidossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

17.47 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja ja edustaja Kinnunen pitivätkin jo hyvät puheenvuorot, joissa tulivat mainiolla tavalla tämän lakiesityksen ja sivistysvaliokunnan mietinnön oleellisuudet. Edustaja Kinnunen puhui myös vakaalla käytännön kokemuksellaan.

Aivan aluksi muutama sananen vapaasta sivistystyöstä, joka ehkä terminäkään ei ole kaikille kansalaisille tuttu — tutumpia ovat vaikkapa kansalaisopistot ja kansanopistot ja urheiluopistot ja kesäyliopistot, jotka ovat siis osa tätä kenttää. Vapaa sivistystyö on rakentanut demokraattista Suomea ja yhteiskunnallista tasa-arvoa sekä vastannut sivistyksellisiin tarpeisiin jo yli sadan vuoden ajan. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen pohjalta edistää ihmisten monipuolista kehitystä ja järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Oppilaitokset voivat koulutustehtävässään painottaa myös arvo- ja aatetaustansa, kasvatustavoitteitaan ja erityistä koulutustehtävää. Esimerkiksi yleissivistyksen syventämisessä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa vapaalla sivistystyöllä on merkittävä rooli.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille säädettäisiin siis mahdolliseksi tallentaa vapaan sivistystyön suoritustietoja valtakunnalliseen tietovarantoon. Tallentaminen edellyttäisi opiskelijan suostumusta. Tässä yhteydessä on myös välttämätöntä todeta, että on erityisen tärkeää huolehtia, että opiskelija saa riittävästi tietoa tallennettavien tietojen käyttötarkoituksista ja luovutuksista. Tämän esityksen arvoas tavoite on todella ulottaa tällainen osaamisperusteisuus läpi koulutusjärjestelmän ja edistää opiskelijan tarpeesta lähtevää jatkuvaa oppimista.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Puhemies! Sivistysvaliokunta on tätä lakiesitystä tarkastellut ja on, kuten puheenjohtaja totesi, mietinnössään yksimielinen. Pidämme hallituksen esitystä tarpeellisena, ja valiokunta esittää myös tärkeitä tarkennuksia ja muutosesityksiä lakisäältyihin. Puheenjohtaja Risikko ne hyvin jo esittelikin. Sivistysvaliokunnan huomioilla kannatan esitystä ja pidän sitä paitsi opiskelijan myös vapaan sivistystyön järjestämisen kannalta järkevänä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ollikainen.

17.50 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Vi behandlar nu ändringen av det nationella studie- och examensregistret samt lagen om fritt bildningsarbete, och genom det här är det möjligt att fria bildningens skoluppgifter sparas i Koski-systemet. I lagen införs även skyldighet att föra in uppgifter i anslutning till läropliktsutbildningen i frågan om utbildning som ordnas vid en folkhögskola. Här är just det centrala gällande livslångt lärande eller kontinuerligt lärande, som vi diskuterade ganska mycket här egentligen redan i går i samband med den utbildningspolitiska redogörelsen, att vi behöver folk, arbetsmarknaden förändras och många kanske behöver en ny start i livet, och det här fria bildningsarbetet är bra, den fria bildningen är en bra möjlighet för en ny start.

Puhuttiin tosiaan tässä eilen koulutuspoliittisen selonteon yhteydessä paljon jatkuvasta oppimisesta. Kun maailma muuttuu aika nopeastikin, koulutustarpeet ja varsinkin työntekijöiden osaaminen ovat keskiössä, ja näen, että just vapaa sivistystyö ja kaikki, mitä siihen kuuluu, ovat todella tärkeä osa tätä kokonaisuutta, kun halutaan uuden alkua. Näen, että tämä kokonaisuus on todella tärkeä tässä muutoksessa, jotta voimme luoda paremmin tällaisen kokonaisen ajattelutavan koskien jatkuvaa oppimista kaiken ikäisille.

On ensisijaisen tärkeää, että myös kaikki tietosuoja-asiat ovat kunnossa tässä kokonaisuudessa, ja siitä nyt myös lisättiin sivistysvaliokunnassa kirjauksia. Ne ovat mielestäni todella hyviä.

Med andra ord en väldigt bra lagändring, och det här kommer att hjälpa många i vårt samhälle, det är jag säker på, med tanke på den framtida sysselsättningen. — Kiitos, tack.

17.52 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Pyydän kiinnittämään huomiota ihan siihen, mikä me tehtiin tuossa ihan loppuvaiheessa. Tässä sivistysvaliokunnan jäsenet käyttivät hyviä puheenvuoroja, ja juuri nämä olivat niitä tärkeitä taustoja ja perusteluja.

Haluan kiinnittää kuitenkin yhteen kohtaan täällä huomiota. Tämä on yksi esimerkki siitä, miksi on tärkeää, että mietinnöt myös aina luetaan. Kun niitä muutoksia sitten tehdään, niin sieltä mietinnöstä aina löytyy kyllä tarkkoja perusteluja. Monesti, kun jotain lakia sovelletaan tuolla käytännön kentällä, luetaan vain se laki, mutta ei välttämättä niitä perusteluja, ja jos luetaan, niin ei ainakaan mietintöä ja mietinnössä tehtyjä muutoksia. Mutta tässä on nyt se tuiki tärkeä kohta. Täällä mietinnössä sanotaan tällä tavalla: ”selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että oppilaitoksen ylläpitäjillä ei esityksen mukaan ole oikeutta eikä velvollisuutta tallentaa jälkikäteen opiskelijan tietoja tietovarantoon, mikäli opiskelija ei ole koulutuksen alkaessa siihen suostunut, kuten ehdotetussa 9 §:n 2 momentissa todetaan”. — Siis todellakaan oppilaitoksella ei ole velvollisuuttakaan eikä oikeuttakaan niitä tietoja sinne tallentaa jälkikäteen.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Mutta sitten on tärkeää huomioda, koska tämä liittyy myös siihen arviointiin: Nimittäin siinä tilanteessa, kun jotain tallennetaan, siinä pitää olla tämä arviointimenettely. Eli se osaaminen pitää arvioida. Sitten pohdittiin vielä valiokunnassa sellaista tilannetta, että mitäs jos opiskelija yhtäkkiä sanookin, että hän haluaakin ne sinne rekisteriin että hän peruu sen kieltonsa. No, mitäs sitten, kun siellä ei olekaan välttämättä sitten arvioitu niitä samalla tavalla kuin niille, jotka ovat antaneet suostumuksen? Me lisättiin tänne nyt sitten tällainen kappale: ”Jos koulutuksen ylläpitäjä on päättänyt tarjota mahdollisuuden opintosuoritusten tallentamiseen Koski-tietovarantoon tiettyä koulutusta koskien, tähän koulutukseen osallistuneiden osaaminen tulee opiskelijoiden pyytäessä arviointia arvioida samoin perusteiden myös niiden opiskelijoiden kohdalla, jotka eivät ole antaneet suostumustaan opintosuoritusten tallentamiseen. Tämä on opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta tärkeää.” Ja tämä on nyt siellä sellainen kappale, joka kannattaa kyllä koulutuksen järjestäjien noteerata, eli voi tullakin sitten se kiellon peruminen, ja silloin pitää olla kyllä arviointi kunnossa. Ja se taas liittyy sen opiskelijan ohjaamiseen siinä vaiheessa, kun häneltä kysytään sitä suostumusta. Hänellä pitää olla tieto siitä, että hän voi kuitenkin saada samalla tavalla arvioiduksi ne omat opintonsa kuin ne muutkin, jotka ovat suostumuksensa antaneet. Tämä saattaa kuulostaa vähän erikoiselta, mutta tämä on kyllä tuiki tärkeää sen opiskelijan oikeusturvan kannalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja siellä onkin edustaja Kinnunen vielä.

17.55 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä lakiesityksessä on esillä myöskin tämä oppivelvollisille suunnattu koulutus, joka alkaa kansanopistoissa ensi syksynä. Tämä uudistus velvoittaa kansanopistoja pisteyttämään koulutukset ja opinnot ja merkitsemään ne sitten Koski-tietovarantoon, eli ne voidaan lukea hyväksi myöskin tulevissa kouluissa.

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä, kun kansanopistot saivat tämän tehtävän, perustuslakivaliokunta linjasi, että tämä laajennettu oppivelvollisuus on perustuslain valossa perusopetusta, jonka tulee olla maksutonta. Tämä maksuton kansanopistovuosi peruskoulun jälkeisenä koulutusvaihtoehtona edesauttaa nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistyä ja kouluttautua.

Sivistysvaliokunta linjasi tämän uudistuksen käsittelyn yhteydessä, että riittävästä rahoituksesta tulee huolehtia. Ja kun katsomme tämän vuoden valtion budjettia, niin sieltä puuttuvat vielä varat oppimateriaalikustannusten korvaamiseksi kansanopistoille. Tämä epäkohta olisi syytä jonkun lisätalousarvion yhteydessä laittaa kuntoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Risikko.

17.57 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan tähän edustaja Kinnusen hyvään puheenvuoroon vielä lisäksi:

Tämä on todella sitä, että tässä tarvitaan koulutusta nyt näille koulutusten järjestäjille ja tuottajille ja sitten tietysti myöskin resursseja, koska kyllähän tämä sellainen oma, uusi tehtävänsä on.

Minä olen hyvin tyytyväinen, että vapaa sivistystyö on otettu mukaan esimerkiksi jatkuvan oppimisen järjestelmän osaksi. Sitten tietysti, kun tämä oppivelvollisuuden pidentäminen tehtiin, siellä on selvästi sanottu myöskin vapaan sivistystyön osuus tässä näin. Mutta

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

se tietenkin edellyttää, että vapaa sivistystyö tulee eräällä lailla lähemmäksi just näitä tietovarantoja ja näitä rekisteröintejä ja että sitten osaamisen tunnustamiseksi ja tunnistamiseksi siellä nimenomaan tehdään näitä pisteytyksiä, mitä tarvitaan, kun opintoja pitää sitten hyväksilukea siinä seuraavassa vaiheessa. Siinä mielessä tämä tuo sitä lainsäädännön tukea vapaan sivistystyön toiminnan kehittämiseksi — en sano, ettäkö siellä olisi nyt tarvetta kauheasti, vaan varmasti on valmistauduttukin tähän.

Tämä yhdenvertaistaa sitten sen opiskelijan polkua, kun osa menee suoraan toiselle asteelle ja osa menee sen vapaan sivistystyön kautta, tai ehkä välillä käy vapaan sivistystyön opinnoissa ja palaa takaisin toiselle asteelle. Hänen polkunsa on tässä eräällä lailla hiihdetty auki ja tuettu sitä polkua, niin että kun hän menee seuraavaan vaiheeseen, niin tiedetään, mitä hän jo osaa tässä vaiheessa. Siinä mielessä näen, että tämänkin laki tukee sitä vapaan sivistystyön nostamista framille opiskelijan opiskelupolussa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 19/2021 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain, julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 47 §:n sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 244/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 12/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 244/2020 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Kansanäänestyksen järjestäminen EU:n elpymispaketista

Kansalaisaloite KAA 6/2020 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 10/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 6.5.2021 pidettävään täysistuntoon.

14. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 6.5.2021 klo 18.10. Täysistunto lopetettiin klo 18.01.

Pöytäkirja PTK 52/2021 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen